

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет обліку та податкового менеджменту
Кафедра податкового менеджменту та фінансового моніторингу
імені М. Г. Чумаченка
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «Податковий менеджмент та
фінансовий моніторинг у системі економічної безпеки»

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему

ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ

Здобувача Сухай Таїси Ігорівни

(підпис)

Науковий керівник: к.е.н., доцент Кузьмінська Ольга Едуардівна

(підпис)

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з
атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

Завідувач кафедри: д.е.н., професор Ловінська Л. Г.

(підпис)

Київ 2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**Факультет обліку та податкового менеджменту
Кафедра податкового менеджменту та фінансового моніторингу**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
Податковий менеджмент та фінансовий моніторинг у системі економічної безпеки**

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

ПОГОДЖЕНО

Керівник проєктної групи (гарант)
освітньо-професійної
програми

(підпис) _____ (ініціали, прізвище)
“ ” _____ 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

(підпис) _____ (ініціали, прізвище)
“ ” _____ 2024 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти

Сухай Таїсі Ігорівні
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ денної _____ форми навчання
очної (денної), заочної, дистанційної

на підготовку кваліфікаційної магістерської роботи

на тему «Оподаткування доходів підприємств у системі економічної безпеки»

Тему затверджено наказом ректора Університету від «10» вересня 2024 р. № 1501-ст

Кваліфікаційна магістерська робота виконується на матеріалах
ПрАТ «Український процесінговий центр».

План кваліфікаційної магістерської роботи

Розділ 1 Теоретичні основи оподаткування доходів підприємств

(назва розділу)

Розділ 2 Оподаткування доходів підприємств у контексті вирішення завдань забезпечення економічної безпеки в Україні

(назва розділу)

Розділ 3 Аналітичне забезпечення формування податкової політики щодо доходів підприємств

(назва розділу)

Об'єкт дослідження: операції підприємств з оподаткування доходів.

Предмет дослідження: методика й організація оподаткування доходів підприємств в системі економічної безпеки

Мета кваліфікаційної

магістерської роботи: узагальнення теоретичних та методичних положень оподаткування доходів підприємств в системі економічної безпеки, обґрунтування практичних рекомендацій відносно вдосконалення організації оподаткування доходів підприємств.

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1: висвітлити теоретичні основи оподаткування доходів підприємств, розглянути значення і місце податкової безпеки в системі економічної безпеки України, проаналізувати міжнародний досвід оподаткування доходів підприємств та його вплив на економічну безпеку.

У розділі 2: дати характеристику податкового навантаження на підприємства в Україні, провести компаративний аналіз податкових ставок за темою дослідження, ідентифікувати основні податкові ризики та загрози економічній безпеці підприємств в Україні.

У розділі 3: розкрити організаційні положення формування податкової політики щодо доходів підприємств, висвітлити специфіку застосування інструментарію податкового контролю для підвищення економічної безпеки підприємств, виробити рекомендації з удосконалення податкової політики для зміцнення економічної безпеки підприємств в Україні.

**Завдання підготував
науковий керівник**

(підпис)

О. Е. Кузьмінська

(ініціали, прізвище)

«17» вересня 2024 р.

**Завдання одержав
здобувач**

(підпис)

Т. І. Сухай

(ініціали, прізвище)

«17» вересня 2024 р.

В і д г у к

про кваліфікаційну магістерську роботу здобувача
факультету обліку та податкового менеджменту
освітньо-професійної програми
«Податковий менеджмент та фінансовий моніторинг у системі економічної
безпеки»

Сухай Таїси Ігорівни

(прізвище, ініціали)

на тему: Оподаткування доходів підприємств у системі економічної безпеки
(назва теми)

1. Актуальність теми:

Податкова система водночас виконує як економічні функції, тобто сприяє зміцненню фінансової стабільності підприємств, так і фіскальні — є надійним джерелом поповнення державного бюджету. Оподаткування посідає чільне місце серед фінансових інструментів регулювання сукупності економічних відносин між державою, суб'єктами господарювання, населенням. У системі фінансових регуляторів важливе місце посідає податок на прибуток — вагомий важіль впливу на економічну поведінку підприємств. Недостатній рівень висвітлення у фахових джерелах теоретичних і практичних положень оподаткування доходів підприємств в сучасних умовах, аналізу ступеня і ритмічності податкового навантаження на доходи юридичних осіб, дослідження впливу на економічну безпеку держави обумовлюють актуальність теми кваліфікаційної магістерської роботи.

2. Позитивні риси кваліфікаційної магістерської роботи:

Висвітлено теоретичні основи оподаткування доходів підприємств, розглянуто значення і місце податкової безпеки в системі економічної безпеки України, проаналізовано міжнародний досвід оподаткування доходів підприємств та його вплив на економічну безпеку, проведений аналіз податкового навантаження на підприємства в Україні, ідентифіковано основні податкові ризики та загрози економічній безпеці підприємств в Україні, розкрито організаційні положення формування податкової політики щодо доходів підприємств, висвітлено специфіку застосування інструментарію податкового контролю для підвищення економічної безпеки підприємств, вироблено рекомендації з удосконалення податкової політики для зміцнення економічної безпеки підприємств в Україні.

3. Наявність самостійних розробок автора

Слід відзначити вироблені у роботі рекомендації з удосконалення податкової політики задля зміцнення економічної безпеки підприємств в Україні.

4. Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій:

Результати дослідження мають практичне значення, яке полягає в тому, що окремі положення роботи можуть використовуватися в практиці підприємств як компоненти податкової політики та стратегії підприємства.

5. Наявність недоліків:

Недостатньо акцентовано увагу на висвітленні нормативно – правового забезпечення за досліджуваною тематикою. Допущені окремі технічні помилки за змістом роботи та в оформленні літературних джерел.

6. Загальна оцінка кваліфікаційної магістерської роботи та її допущення до захисту перед ЕК:

Зміст роботи загалом відповідає завданню на її написання. Індивідуальне завдання загалом виконано. Якість оформлення і технічна грамотність викладення матеріалу загалом відповідають вимогам до кваліфікаційних магістерських робіт. Кваліфікаційну магістерську роботу Сухай Таїси Ігорівни можна вважати самостійною працею, виконаною на належному рівні, робота відповідає встановленим вимогам до кваліфікаційних робіт, і може бути допущена до захисту в Екзаменаційній комісії.

7. Результати перевірки на наявність академічного плагіату :

робота пройшла перевірку на академічний плагіат (коефіцієнт подібності 1: 8,57 %, коефіцієнт подібності 2: 5,47 %, коефіцієнт цитування: 2,05 %) і може бути допущена до захисту.

Науковий керівник: доцент, доцент, кандидат економічних наук

(посада, учене звання, науковий ступінь)

(підпис)

Кузьмінська О. Е
(прізвище, ініціали)

“09” грудня 2024 р.

РЕФЕРАТ

Обсяг кваліфікаційної магістерської роботи складає 82 сторінок. Робота містить три розділи, у структурі яких подано 1 рисунок, 20 таблиць, список використаних джерел з 59 найменувань, додатки

Об'єкт дослідження: Система оподаткування доходів підприємств в Україні та її вплив на фінансово-економічну стійкість суб'єктів господарювання.

Предмет дослідження: Теоретичні, методичні та прикладні аспекти організації й вдосконалення податкової системи для зміцнення економічної безпеки підприємств.

Мета: Метою кваліфікаційної магістерської роботи є дослідження сучасного стану системи оподаткування доходів підприємств в Україні, аналіз її впливу на економічну безпеку суб'єктів господарювання та розробка стратегічних напрямків вдосконалення податкової політики.

Відповідно до поставленої мети визначено такі завдання:

- дослідити теоретичні підходи до оподаткування доходів підприємств і економічної безпеки;
- провести аналіз структури податкового навантаження ПрАТ «Український процесінговий центр»;
- оцінити вплив податкових зобов'язань на фінансовий стан підприємства;
- визначити податкові ризики та їх вплив на економічну безпеку підприємств;
- розробити пропозиції щодо оптимізації податкової політики, включаючи вдосконалення адміністрування податків і впровадження стимулюючих інструментів.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів: Теоретична значущість роботи полягає у систематизації сучасних підходів до оподаткування доходів підприємств у контексті забезпечення їх економічної безпеки. У дослідженні розкрито взаємозв'язок податкового навантаження з

фінансовою стійкістю підприємств, обґрунтовано важливість пільгових режимів, таких як Дія Сіті, для стимулювання розвитку галузей.

Методична значущість включає розробку інструментів для аналізу податкового навантаження, які можуть бути адаптовані до підприємств різного масштабу. Практичні результати роботи представлені в таких аспектах:

- детальний аналіз податкового навантаження ПрАТ «Український процесінговий центр» за основними видами податків (податок на прибуток, ПДВ, ЄСВ, ПДФО);
- розробка стратегічних пропозицій для оптимізації податкової політики, зокрема зниження податкових ставок для інноваційних підприємств і вдосконалення механізмів адміністрування;
- рекомендації щодо запровадження стимулюючих інструментів для ІТ-компаній, таких як податкові кредити на R&D та підтримка експортерів.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи: 2024.

Рік захисту роботи: 2024.

Ключові слова: Податки, доходи підприємств, економічна безпека, податкове навантаження, податкові ризики, оподаткування, вдосконалення податкової політики.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВ.....	6
1.1. Основні теоретичні підходи до оподаткування доходів підприємств.....	6
1.2. Поняття та складові економічної безпеки підприємств.....	18
1.3. Міжнародний досвід оподаткування доходів підприємств та його вплив на економічну безпеку.....	24
РОЗДІЛ 2. ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ ВИРІШЕННЯ ЗАВДАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	30
2.1. Структура податкового навантаження на підприємства в Україні.....	30
2.2. Аналіз ефективності існуючих податкових ставок та пільг.....	40
2.3. Оцінка впливу податкових зобов'язань на фінансово-економічний стан підприємств.....	45
2.4. Податкові ризики та загрози економічній безпеці підприємств.....	51
РОЗДІЛ 3. АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВ.....	57
3.1. Методи оцінки ефективності податкової політики щодо доходів підприємств.....	57
3.2. Впровадження сучасних інструментів податкового контролю для підвищення економічної безпеки підприємств.....	60
3.3. Інформаційно-аналітичні системи в управлінні податковими ризиками.....	64
3.4. Розробка стратегічних напрямків вдосконалення податкової політики для зміцнення економічної безпеки підприємств.....	67
ВИСНОВКИ.....	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	77
ДОДАТКИ.....	86

ВСТУП

Актуальність теми. Система оподаткування доходів підприємств є важливим інструментом державного регулювання економіки, яка значною мірою впливає на фінансову стійкість і конкурентоспроможність суб'єктів господарювання. В умовах динамічних змін вітчизняного податкового законодавства та глобальних економічних викликів особливо актуальним стає питання удосконалення податкової політики. Це має особливе значення для підприємств ІТ-сектору, таких як ПрАТ «Український процесінговий центр», які функціонують у межах спеціального режиму Дія Сіті. Дослідження проблем податкового навантаження, його впливу на економічну безпеку та розробка шляхів оптимізації податкової системи є необхідними для стимулювання економічного зростання та інноваційного розвитку України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми оподаткування доходів підприємств широко досліджувалися як вітчизняними, так і зарубіжними вченими. Зокрема, Г. М. Чекмарьова та О. А. Загорулько аналізували вплив податкового навантаження на фінансову стійкість підприємств. Роботи В. А. Артеменко присвячені оптимізації системи адміністрування податків, а І. О. Бланк розглядав взаємозв'язок податкової політики та інвестиційної привабливості бізнесу. Водночас залишається недостатньо дослідженим питання впливу пільгових режимів, таких як Дія Сіті, на економічну безпеку підприємств ІТ-сектору. Крім того, потребують подальшого опрацювання практичні аспекти адаптації міжнародного досвіду реформування податкової системи до умов України.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є оцінка впливу податкової політики на економічну безпеку підприємств, розробка практичних рекомендацій з її вдосконалення для зменшення податкового навантаження, підвищення конкурентоспроможності та стимулювання інноваційної діяльності.

Для досягнення мети поставлено такі завдання:

- дослідити теоретичні аспекти оподаткування доходів підприємств та економічної безпеки;
- цінити структуру податкового навантаження ПрАТ «Український процесінговий центр»;
- проаналізувати вплив податкових зобов'язань на фінансову стійкість підприємства;
- виявити податкові ризики та їхній вплив на економічну безпеку підприємств;
- розробити стратегічні напрямки вдосконалення податкової політики з урахуванням міжнародного досвіду.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є система оподаткування доходів підприємств в Україні в контексті її впливу на економічну безпеку.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є теоретичні, методичні та прикладні аспекти організації й вдосконалення податкової системи для зміцнення економічної безпеки підприємств.

Методи дослідження. У роботі використано загальнонаукові методи аналізу та синтезу, порівняння, узагальнення для вивчення теоретичних підходів і практичних аспектів оподаткування. Статистичні методи застосовувалися для аналізу структури податкового навантаження. Використано економіко-математичні моделі для прогнозування впливу змін у податковій політиці на фінансовий стан підприємства.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. Теоретична значущість роботи полягає в узагальненні сучасних підходів до вдосконалення системи оподаткування доходів підприємств та забезпечення економічної безпеки. Методична значущість включає розробку підходів до аналізу податкового навантаження та його впливу на економічну стабільність бізнесу.

Практичні результати роботи спрямовані на розробку рекомендацій щодо оптимізації податкової політики, що можуть бути застосовані як у ПрАТ «Український процесінговий центр», так і в інших підприємствах ІТ-сектору України.

Інформаційна база дослідження. Інформаційну базу дослідження становлять праці вітчизняних і зарубіжних учених, фінансова звітність ПрАТ «Український процесінговий центр», статистичні дані офіційних органів, а також законодавчі акти, що регулюють податкову систему України.

Структура роботи. Кваліфікаційна магістерська робота містить 82 сторінки, 20 таблиць, 1 рисунок, список використаних джерел з 59 найменувань, додатки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТ

1.1. Основні теоретичні підходи до оподаткування доходів підприємств

Оподаткування доходів підприємств є ключовим інструментом економічної політики держави, яке відіграє вирішальну роль у формуванні бюджетних надходжень, регулюванні економічної активності та забезпеченні сталого розвитку. Через систему оподаткування доходів відбувається перерозподіл фінансових ресурсів між підприємствами і державою, що дозволяє не лише забезпечувати фінансування соціально-економічних потреб, але й стимулювати ефективне функціонування бізнесу.

Дохід підприємства є одним із базових економічних показників, що характеризує результати діяльності суб'єкта господарювання. Під доходом підприємства зазвичай розуміють загальну суму економічних вигод, отриманих від реалізації товарів, робіт чи послуг, а також від інших джерел, таких як фінансові інвестиції чи продаж активів. Однак для цілей оподаткування дохід визначається більш конкретно: це різниця між загальними надходженнями підприємства та витратами, дозволеними для вирахування згідно з податковим законодавством.

Податок на дохід є формою прямого оподаткування, що базується на фінансових результатах діяльності підприємства. Його величина залежить від бази оподаткування (наприклад, чистого прибутку чи валового доходу) та встановленої ставки. Головною метою податку на дохід є наповнення бюджету, однак його вплив значно ширший: правильно налаштована система оподаткування доходів здатна регулювати інвестиційну активність, сприяти економічній стабільності й навіть формувати конкурентні переваги для бізнесу. [8]

З економічної точки зору, оподаткування доходів підприємств є механізмом, який забезпечує баланс між інтересами держави й бізнесу. З одного боку, держава отримує фінансові ресурси для реалізації соціально-економічних програм, підтримки інфраструктури та забезпечення економічної безпеки. З іншого боку,

підприємства, сплачуючи податки, беруть участь у створенні загального добробуту та отримують можливості для стабільного функціонування в правовому полі.

Функції оподаткування доходів відображають багатогранність його впливу. Фіскальна функція забезпечує наповнення державного бюджету, регулююча функція спрямована на стимулювання або обмеження певних видів економічної активності, а контрольна функція сприяє прозорості фінансових операцій підприємств.

Однак оподаткування доходів має не лише позитивний вплив. Занадто високі ставки податків або складні процедури їх адміністрування можуть створювати надмірне навантаження на бізнес, що призводить до зниження конкурентоспроможності, ухилення від сплати податків або навіть закриття підприємств. Тому важливо, щоб система оподаткування доходів була ефективною, справедливою та стабільною.

Ефективне функціонування системи оподаткування доходів підприємств залежить від дотримання певних принципів. До базових принципів податкової політики належать:

- **Справедливість.** Податкова система повинна забезпечувати рівне податкове навантаження для підприємств, що перебувають у схожих економічних умовах. Це означає, що підприємства з більшими доходами повинні платити більше податків, ніж ті, що отримують менші доходи. Такий підхід забезпечує соціальну рівновагу та сприяє довірі до податкової системи.
- **Ефективність.** Податкова система повинна забезпечувати максимальне надходження коштів до бюджету з мінімальними витратами на адміністрування. Ефективність означає також мінімізацію негативного впливу податків на підприємницьку діяльність, стимулювання економічної активності та інвестицій.
- **Нейтральність.** Податки не повинні суттєво спотворювати економічну поведінку підприємств. Наприклад, система оподаткування не повинна

створювати таких умов, коли підприємствам вигідніше ухилятися від податків чи переходити у тіньову економіку. Нейтральність також означає рівне ставлення до різних галузей бізнесу, щоб уникнути дисбалансу у розвитку економіки.

Крім того, важливим є принцип стабільності, який забезпечує передбачуваність податкових правил і ставок у довгостроковій перспективі. Це дає підприємствам можливість планувати свою діяльність, розраховувати фінансові потоки й приймати обґрунтовані інвестиційні рішення. [11]

Оподаткування доходів підприємств є складною і багатогранною системою, яка виконує не лише фіскальні, а й регулюючі та соціальні функції. Економічна сутність цього процесу полягає у створенні рівноваги між інтересами держави та бізнесу, а базові принципи податкової політики гарантують справедливість, ефективність і стабільність оподаткування. У сучасних умовах правильно налаштована система оподаткування доходів підприємств стає важливим інструментом забезпечення економічного зростання, стимулювання інвестицій та підтримки економічної безпеки як окремих підприємств, так і держави загалом.

Оподаткування доходів підприємств у сучасному вигляді є результатом тривалої еволюції економічної думки та змін у підходах до податкової політики. Теоретичні засади, які формувалися у різні епохи, впливали на формування податкових систем, а також на визначення бази оподаткування та критеріїв її оптимізації. Розгляд еволюції концепцій оподаткування, теорій оптимального оподаткування та порівняння різних підходів до визначення бази оподаткування дозволяє зрозуміти сучасні тенденції у сфері оподаткування доходів підприємств.

Розвиток ідей щодо оподаткування доходів підприємств можна умовно розділити на кілька етапів:

- Класичний підхід. У XVIII-XIX століттях класики економічної думки, такі як Адам Сміт і Давид Рікардо, заклали основи теорії оподаткування. Адам Сміт у своїй праці "Дослідження про природу і причини багатства народів"

сформулював чотири принципи оподаткування: справедливість, визначеність, зручність і економічність. Він вважав, що податки повинні бути пропорційними до доходів платника, щоб забезпечити баланс між інтересами держави і громадян.

- Неокласичний підхід. На початку XX століття неокласики, такі як Артур Пігу, розвинули концепцію оподаткування, акцентуючи увагу на його впливі на економічну ефективність. Вони досліджували, як податки змінюють поведінку підприємств і впливають на розподіл ресурсів у економіці. З'являється ідея оподаткування, яке мінімізує втрати суспільного добробуту.
- Сучасні концепції. У другій половині XX століття, на фоні глобалізації та зростання ролі транснаціональних корпорацій, у фокусі опинилися питання міжнародного оподаткування доходів. Сучасні підходи включають концепції податкової конкуренції між державами, уникнення подвійного оподаткування та справедливого розподілу податкового тягара між глобальними і локальними підприємствами.

Одним із важливих аспектів розвитку теоретичних підходів є дослідження оптимального оподаткування. Ця концепція спрямована на пошук балансу між фіскальними потребами держави та економічними інтересами підприємств.

Теорія оптимального оподаткування Френка Рамсея. Вона передбачає мінімізацію спотворення економічної поведінки, спричиненого податками. Для цього пропонується встановлювати вищі ставки на товари чи доходи з низькою еластичністю попиту. У випадку доходів підприємств це означає акцент на стабільність ставок та уникнення різких змін.

Теорія справедливості Джона Роулза. Вона акцентує увагу на соціальній справедливості. У контексті оподаткування доходів підприємств ця теорія передбачає більший податковий тягар для найбільших та найприбутковіших компаній, щоб забезпечити перерозподіл ресурсів на користь соціально значущих сфер.

Економіко-математичні моделі оподаткування. У сучасних дослідженнях використовуються складні математичні моделі для визначення оптимального рівня податкових ставок, які забезпечують збалансування між доходами бюджету та зростанням економіки. Ці моделі враховують не лише фінансові показники, а й такі фактори, як конкуренція, інвестиційний клімат і міжнародні зобов'язання.

Визначення бази оподаткування є фундаментальним аспектом побудови податкової системи. Існує кілька основних підходів, кожен з яких має свої переваги й недоліки (Таблиця 1.1).

Таблиця 1.1 Основні підходи визначення бази оподаткування.

Підхід	Опис
Прибуток як база оподаткування.	Цей підхід є найпоширенішим. Він передбачає оподаткування чистого прибутку підприємств, що визначається як різниця між доходами та витратами. Перевага цього методу полягає у справедливості: оподатковується лише та частина доходу, яка залишається у розпорядженні підприємства. Недолік полягає у складності адміністрування, оскільки виникає ризик маніпуляцій із витратами.
Валовий дохід як база оподаткування.	У цьому випадку оподатковується загальний дохід підприємства без врахування витрат. Перевага цього підходу полягає у простоті розрахунків і зменшенні можливостей для ухилення від податків. Однак такий підхід може створювати надмірний податковий тягар для підприємств із високими витратами, особливо у низькорентабельних галузях.
Чистий дохід як база оподаткування.	Цей підхід передбачає врахування не лише витрат, а й податкових пільг, амортизаційних відрахувань та інших коригувань. Він є найбільш гнучким, але водночас найскладнішим для адміністрування.

Джерело: сформовано автором на підставі [22,24]

Розвиток теоретичних підходів до оподаткування доходів підприємств відображає поступове вдосконалення розуміння того, як податки впливають на

економіку. Еволюція концепцій, поява теорій оптимального оподаткування та різноманіття підходів до визначення бази оподаткування демонструють важливість пошуку балансу між фіскальними потребами держави та економічними інтересами підприємств. У сучасних умовах ці підходи повинні враховувати глобалізаційні виклики, забезпечуючи прозорість і стабільність податкових систем.

Системи оподаткування доходів підприємств відіграють ключову роль у забезпеченні фіскальної стабільності держави та стимулюванні економічного розвитку. Податки на дохід підприємств є важливим елементом податкових систем, а їх класифікація дозволяє розуміти різноманітність підходів, які застосовуються для забезпечення збалансованості між економічною активністю підприємств і потребами держави. У межах цієї класифікації розглядаються прямі та непрямі податки, типи шкал оподаткування та особливості податкового навантаження залежно від розмірів бізнесу.

Податки, що стягуються з підприємств, зазвичай поділяють на прямі й непрямі залежно від механізму їхнього розрахунку та сплати.

Прямі податки: Вони стягуються безпосередньо з доходів або майна платника. Податок на прибуток підприємств є типовим прикладом прямого оподаткування. Основною його перевагою є те, що він базується на реальних фінансових показниках діяльності підприємства, таких як прибуток або оподатковуваний дохід. Прямі податки дозволяють враховувати індивідуальні особливості кожного бізнесу, проте потребують значних зусиль для адміністрування, оскільки часто супроводжуються складними розрахунками й податковою звітністю. [23]

Непрямі податки: До них належать податки, які включаються у вартість товарів чи послуг, наприклад, податок на додану вартість (ПДВ) або акцизи. Хоча вони не безпосередньо пов'язані з доходами підприємств, непрямі податки впливають на їхню фінансову діяльність, адже підприємства виступають посередниками у їхньому зборі. На відміну від прямих податків, непрямі є

простішими для адміністрування, але менш справедливими, оскільки не враховують фінансові можливості платників.

Податок на дохід підприємств, будучи прямим податком, відіграє ключову роль у системі оподаткування, забезпечуючи не лише наповнення бюджету, але й справедливий перерозподіл ресурсів між різними секторами економіки.

Вибір шкали оподаткування є критично важливим для побудови ефективної податкової системи. Сучасна практика передбачає використання трьох основних видів шкал:

1. Пропорційна шкала: У цьому випадку застосовується єдина ставка податку, незалежно від розміру доходу. Такий підхід характерний для багатьох країн, оскільки він забезпечує простоту адміністрування та прозорість розрахунків. Однак пропорційне оподаткування часто критикується за недостатню соціальну справедливість, оскільки великі підприємства платять таку саму частку доходу, як і малі.
2. Прогресивна шкала: Ставка податку зростає із збільшенням доходу. Цей підхід вважається більш справедливим, оскільки забезпечує більший внесок у бюджет з боку підприємств із високими доходами. Проте прогресивне оподаткування може демотивувати компанії до розширення діяльності або сприяти ухиленню від сплати податків через складність і непрозорість системи.
3. Регресивна шкала: Тут ставка податку зменшується зі зростанням доходу. Цей підхід є рідкісним і зазвичай застосовується у спеціальних податкових режимах, які спрямовані на стимулювання великих інвестицій. Він має обмежене застосування, оскільки суперечить принципу справедливості.

Кожна з цих шкал має свої переваги та недоліки, і вибір оптимальної системи залежить від економічних і соціальних цілей держави.

Розмір підприємства є важливим фактором, що впливає на податкове навантаження. У багатьох країнах податкова політика розробляється з урахуванням особливостей діяльності малих, середніх і великих підприємств.

Для малих підприємств характерні спрощені режими оподаткування, такі як єдиний податок або фіксовані ставки, що мінімізують адміністративні витрати й спрощують податковий облік. Основною метою такої політики є стимулювання розвитку малого бізнесу, який часто є рушієм економічного зростання. Водночас малі підприємства можуть стикатися з труднощами, якщо їхній розвиток призводить до переходу в категорію середніх, адже це часто супроводжується зростанням податкового навантаження.

Середні підприємства, як правило, функціонують у межах загальної системи оподаткування. Для цієї категорії бізнесу важливим є забезпечення прозорості та передбачуваності податкової політики, а також доступ до податкових стимулів для підтримки інвестиційної активності.

Великі підприємства є категорією бізнесу, яка несе найбільший податковий тягар, оскільки вони є основними платниками податків у бюджет. Для великих підприємств важливою є стабільність податкових правил, а також ефективне вирішення питань, пов'язаних із трансфертним ціноутворенням, подвійним оподаткуванням і податковою конкуренцією між країнами. [19]

Класифікація систем оподаткування доходів підприємств відображає багатогранність підходів до вирішення фіскальних і регулюючих завдань. Поділ на прямі та непрямі податки, використання різних шкал оподаткування та врахування розмірів підприємств дають змогу забезпечити гнучкість податкової політики, що відповідає потребам сучасної економіки. Удосконалення цих систем є важливим кроком до створення збалансованої податкової системи, яка сприяє економічному зростанню, забезпечуючи водночас соціальну справедливість і фінансову стабільність держави.

Система оподаткування доходів підприємств є потужним інструментом впливу на економіку. Вона формує умови для розвитку бізнесу, стимулювання інвестицій, збереження фінансової стабільності та забезпечення економічного зростання. Водночас неправильна податкова політика може стримувати підприємницьку активність, створювати дисбаланси у розвитку окремих секторів і перешкоджати економічним ініціативам.

Податки на доходи підприємств мають значний вплив на рішення щодо інвестування. Високі ставки податків зменшують доступність фінансових ресурсів для інвестицій, оскільки підприємства змушені витратити значну частку прибутків на податкові виплати. Натомість пільгові режими або податкові кредити можуть стати потужними стимулюючими факторами.

Наприклад, зниження податкових ставок на реінвестований прибуток сприяє залученню коштів у розвиток виробництва, модернізацію обладнання та впровадження інновацій. У країнах із розвинутою економікою часто застосовуються такі механізми, як амортизаційні відрахування або звільнення від податку на певні типи доходів, що створює сприятливий клімат для інвесторів.

Податки є вагомим елементом витрат підприємств, тому їх розмір та адміністрування суттєво впливають на фінансову стійкість. Високе податкове навантаження може спричинити дефіцит ліквідності, обмежуючи можливості підприємств для покриття поточних витрат та фінансування стратегічних цілей.

Водночас податки можуть стати інструментом зміцнення фінансової стійкості через створення прозорого бізнес-середовища. Ефективна податкова система сприяє прогнозованості витрат, що дозволяє підприємствам планувати діяльність на довгострокову перспективу та уникати фінансових ризиків. [15]

Забезпечення балансу між фіскальними інтересами держави та економічною активністю підприємств є одним із ключових завдань податкової політики. Надмірне податкове навантаження може призвести до зниження ділової активності, відтоку капіталу та скорочення робочих місць. З іншого боку, надмірне зменшення

податків може викликати дефіцит бюджету й неспроможність фінансувати соціально-економічні програми.

Сучасна податкова політика вимагає комплексного підходу, який враховує галузеві особливості, економічні цикли та конкурентне середовище. Наприклад, диференційовані ставки податків, залежно від типу діяльності, допомагають забезпечити оптимальне співвідношення між податковими надходженнями та розвитком бізнесу.

Система оподаткування доходів підприємств стикається з численними проблемами та протиріччями, які виникають через спроби поєднати інтереси держави, бізнесу та суспільства. Вони стосуються рівня податкового навантаження, уникнення подвійного оподаткування та пошуку оптимальних підходів до зниження податкового тягаря.

Надмірно високі ставки податків створюють значний бар'єр для розвитку підприємницької діяльності. Малі та середні підприємства часто страждають від надмірного податкового тиску, оскільки не мають достатніх фінансових резервів для компенсації втрат. Це призводить до тінізації економіки, скорочення обсягів офіційної діяльності та зменшення податкових надходжень.

З іншого боку, надмірне зниження податків може спричинити недофінансування важливих державних програм, таких як освіта, охорона здоров'я чи інфраструктурні проєкти. Таким чином, виникає протиріччя між необхідністю наповнення бюджету й підтримкою бізнесу, що потребує виваженого підходу в ухваленні податкової політики.

Подвійне оподаткування виникає тоді, коли один і той самий дохід обкладається податком двічі. Це особливо актуально в умовах глобалізації, коли підприємства працюють у кількох юрисдикціях. Подвійне оподаткування може виникати як на рівні міждержавних відносин (міжнародне подвійне оподаткування), так і всередині однієї країни (наприклад, податок на дохід акціонерів після сплати податку на прибуток підприємства). Для уникнення таких

проблем держави укладають двосторонні угоди про уникнення подвійного оподаткування, які дозволяють зменшувати податкове навантаження на міжнародні компанії. Крім того, створюються механізми заліку податків, які сплачені за кордоном, що забезпечує справедливість у розподілі податкових зобов'язань.

Теорії зниження податкового тягара базуються на ідеї, що зменшення податкового навантаження стимулює економічну активність, збільшує інвестиції та створює нові робочі місця. Наприклад, згідно з кривою Лаффера, існує оптимальний рівень оподаткування, за якого податкові надходження максимальні, а економічна активність залишається високою. Зниження податкових ставок або запровадження податкових канікул часто використовуються як стимул для залучення інвестицій у стратегічно важливі галузі. Однак цей підхід потребує обережності, щоб уникнути надмірного скорочення бюджетних доходів, що може негативно позначитися на державній фінансовій стабільності.

Оподаткування доходів підприємств відіграє двояку роль: воно забезпечує державу необхідними ресурсами та впливає на економічну поведінку бізнесу. Для ефективного функціонування системи оподаткування важливо вирішувати протиріччя між податковим навантаженням і розвитком підприємництва, уникати подвійного оподаткування та забезпечувати сприятливі умови для інвестицій. Збалансована податкова політика, яка враховує як інтереси держави, так і бізнесу, є основою для створення стійкого та конкурентоспроможного економічного середовища. Дослідження оподаткування доходів підприємств вимагає чіткого визначення методологічних підходів, які дозволяють аналізувати ефективність податкових систем та їх вплив на економічні процеси (Таблиця 1.2). Використання сучасних методів аналізу, включаючи економіко-математичні моделі, забезпечує точність оцінки, обґрунтованість висновків і розробку ефективних рекомендацій для вдосконалення податкової політики.

Таблиця 1.2. Методи дослідження оподаткування доходів.

Метод	Опис
Економічний аналіз	Вивчається вплив податкових систем на макро- та мікроекономічні показники (ВВП, інвестиційна активність, зайнятість).
Аналіз структури доходів	Оцінка частки податків на дохід у загальних надходженнях до бюджету.
Вимірювання податкового навантаження	Розрахунок коефіцієнтів, які показують співвідношення податкових платежів до доходів підприємств чи ВВП.
Порівняльний аналіз	Аналіз податкових систем різних країн для виявлення ефективних підходів і можливостей їх адаптації.
Соціально-економічна оцінка	Враховує вплив на добробут громадян, розвиток МСП і скорочення тіньової економіки. Показники соціальної справедливості.
Оцінка адміністративної ефективності	Аналіз співвідношення витрат на адміністрування податків до доходів від їхнього збору.
Оптимізаційні моделі	Використовуються для пошуку оптимальних податкових ставок для максимізації бюджетних надходжень без шкоди для економічного зростання.
Моделі рівноваги	Враховують взаємодію між секторами економіки під впливом податкових змін (наприклад, CGE-моделі).
Імітаційні моделі	Прогнозують наслідки змін у податковій політиці, зокрема для прогресивного оподаткування.
Динамічні моделі	Оцінка довгострокових ефектів податкової політики, зокрема впливу на заощадження та інвестиції.
Емпіричні моделі	Використовують статистичні дані для вивчення взаємозв'язків між податковими ставками і податковими надходженнями.

Джерело: сформовано автором на підставі [26,29]

Методологічні аспекти дослідження оподаткування доходів підприємств передбачають використання різноманітних підходів і інструментів для оцінки ефективності податкових систем. Традиційні методи аналізу забезпечують

розуміння загальної картини, тоді як економіко-математичні моделі дозволяють прогнозувати наслідки змін і формувати рекомендації для вдосконалення податкової політики. Поєднання цих методів сприяє створенню збалансованих податкових систем, які враховують інтереси держави, бізнесу та суспільства.

1.2. Поняття та складові економічної безпеки підприємств

Економічна безпека підприємств є важливим компонентом їх стійкого розвитку та успішного функціонування в сучасному економічному середовищі, яке характеризується високим рівнем нестабільності та невизначеності. Це поняття включає широкий спектр аспектів діяльності підприємств, спрямованих на захист їх інтересів, зниження ризиків та створення умов для стабільного зростання. [20]

Економічна безпека тісно пов'язана з іншими ключовими елементами функціонування підприємства. У таблиці нижче представлено ці взаємозв'язки. (Таблиця 1.3)

Таблиця 1.3. Взаємозв'язок економічної безпеки з елементами функціонування підприємства

Аспект діяльності	Роль в економічній безпеці
Фінансова безпека	Забезпечення ліквідності, фінансової стійкості, мінімізація ризику банкрутства.
Організаційна безпека	Ефективне управління процесами, що сприяє стабільній роботі та зменшенню внутрішніх ризиків.
Інформаційна безпека	Захист даних, конфіденційності, стійкість до кібератак, що впливає на репутацію та стабільність роботи.
Кадрова безпека	Залучення кваліфікованих працівників, уникнення кадрового дефіциту, підвищення продуктивності.
Ринкова безпека	Збереження частки ринку, захист від конкурентних загроз, розширення клієнтської бази.

Джерело: сформовано автором на підставі [12,10]

Науковці пропонують кілька підходів до трактування поняття "економічна безпека":

- Ресурсний підхід: орієнтується на збереження та ефективне використання ресурсів підприємства.
- Ризик-орієнтований підхід: акцентується на ідентифікації та управлінні ризиками.
- Системний підхід: розглядає економічну безпеку як сукупність взаємопов'язаних елементів, що утворюють стійку систему.
-

Функції економічної безпеки відображають її роль у забезпеченні захисту підприємства, його стійкості та здатності до розвитку. Одним із ключових завдань економічної безпеки є охорона активів підприємства, зокрема фінансових, матеріальних і нематеріальних. Це включає:

- Захист інтелектуальної власності.
- Протидію економічним злочинам.
- Забезпечення правового захисту в умовах змін законодавства.
- Забезпечення стійкості підприємства до загроз
- Стійкість до внутрішніх і зовнішніх ризиків гарантує ефективну роботу навіть у несприятливих умовах. Це охоплює: Управління кризовими ситуаціями, наприклад, фінансовими труднощами або порушенням ланцюгів поставок.
- Розробку резервних планів дій.
- Підтримку стабільності основних бізнес-процесів.
- Формування умов для стратегічного розвитку

Таблиця 1.4. Функції економічної безпеки у таблиці

Функція	Зміст	Очікуваний результат
Захист економічних інтересів	Охорона активів, мінімізація втрат від шахрайства чи економічних злочинів.	Збереження ресурсів, зменшення витрат.
Забезпечення стійкості	Управління ризиками, протидія кризам, підтримка стабільності.	Неперервність бізнес-процесів, стабільність доходів.
Формування умов розвитку	Інвестування в інновації, пошук нових можливостей, створення конкурентних переваг.	Розширення ринкових позицій, довгострокове зростання.

Джерело: сформовано автором на підставі [31]

Економічна безпека підприємства є не лише захистом від загроз, але й інструментом досягнення стратегічних цілей. Її успішне забезпечення базується на ефективній взаємодії різних аспектів діяльності, які утворюють стійку систему. Виконання ключових функцій економічної безпеки сприяє збереженню ресурсів, стійкості до ризиків і сталому розвитку, що є запорукою конкурентоспроможності підприємства в сучасному економічному середовищі. Економічна безпека підприємства є комплексною системою, яка забезпечує стійкість його функціонування, збереження ресурсів та здатність протистояти внутрішнім і зовнішнім загрозам. До ключових складових економічної безпеки належать фінансова, інноваційно-технологічна, інформаційна, кадрова, юридична та маркетингова безпека.

Фінансова безпека охоплює стабільність фінансових потоків, що забезпечує підприємству безперебійність діяльності та виконання зобов'язань. Це також включає мінімізацію ризиків банкрутства, раціональне управління активами і

пасивами, а також ефективне управління капіталом для досягнення стратегічних цілей.

Інноваційно-технологічна безпека відображає здатність підприємства впроваджувати сучасні технології та інновації. Ця складова сприяє забезпеченню конкурентоспроможності продукції, вдосконаленню виробничих процесів і зниженню витрат.

Інформаційна безпека спрямована на захист конфіденційних даних, фінансової та комерційної інформації підприємства. Вона також передбачає розробку стратегії протидії кібератакам і забезпечення стійкості інформаційної системи до зовнішніх втручань.

Кадрова безпека забезпечується професійною компетентністю працівників, їхньою мотивацією та лояльністю до підприємства. Важливими аспектами є уникнення кадрового дефіциту, підвищення кваліфікації персоналу та створення умов для збереження ключових працівників.

Юридична безпека передбачає відповідність діяльності підприємства чинному законодавству. Це включає дотримання податкових, екологічних, трудових та інших норм, а також своєчасну адаптацію до змін у правовому полі для уникнення санкцій чи правових ризиків.

Маркетингова безпека орієнтована на захист ринкових позицій підприємства, підтримку конкурентоспроможності та мінімізацію ризиків втрати клієнтів. Вона також включає моніторинг ринкових змін і проактивне управління репутацією.

На економічну безпеку підприємства впливають численні зовнішні та внутрішні фактори.

Зовнішні фактори:

- Економічна політика держави: регуляторні акти, державна підтримка бізнесу, стабільність економічного середовища.

- Податкова система: рівень податкового навантаження, чіткість податкового законодавства, стимули для підприємств.
- Макроекономічні умови: інфляція, коливання валютного курсу, рівень зайнятості населення.
- Конкурентне середовище: інтенсивність конкуренції, активність іноземних підприємств на внутрішньому ринку.

Внутрішні фактори:

- Організація управління: ефективність управлінських рішень, наявність антикризових стратегій.
- Ефективність виробництва: оптимальність витрат, якість продукції, інноваційний потенціал.
- Кадрова політика: підбір кваліфікованого персоналу, створення мотиваційної системи, впровадження навчальних програм.

Гармонійна взаємодія цих складових і факторів забезпечує підприємству можливість не лише реагувати на загрози, але й адаптуватися до змінного зовнішнього середовища, зберігаючи стійкість і конкурентоспроможність.

Економічна безпека підприємства – це здатність організації функціонувати ефективно, зберігаючи стійкість до впливу внутрішніх і зовнішніх загроз, забезпечуючи фінансову стабільність, конкурентоспроможність і довгострокову життєздатність. В умовах глобалізації та зростання економічної турбулентності визначення рівня економічної безпеки є критично важливим для прийняття управлінських рішень.

Оцінка економічної безпеки базується на аналізі різних показників:

- Фінансові показники, зокрема рентабельність, ліквідність і платоспроможність, дозволяють оцінити стабільність фінансового стану підприємства.

- Показники інноваційної активності, як-от частка витрат на інновації, кількість нововведень, допомагають виміряти здатність підприємства до технологічного розвитку.
- Соціально-економічні критерії, наприклад рівень задоволеності працівників і стабільність кадрів, демонструють кадрову стійкість організації.
- Методи кількісного та якісного аналізу.

Для оцінки економічної безпеки використовуються методи кількісного аналізу, такі як розрахунок індексів, трендовий аналіз і моделювання ризиків. Водночас якісний аналіз охоплює експертну оцінку загроз, аналіз факторів зовнішнього середовища та побудову SWOT-аналізу.

Таблиця 1.5. Методи аналізу рівня економічної безпеки

Метод	Опис	Приклад використання
Трендовий аналіз	Вивчення динаміки ключових показників у часі.	Аналіз змін рентабельності за останні 5 років.
SWOT-аналіз	Виявлення сильних і слабких сторін, можливостей та загроз.	Визначення зовнішніх загроз через зміну законодавства.
Факторний аналіз	Оцінка впливу різних факторів на рівень економічної безпеки.	Вивчення впливу інновацій на фінансову стабільність.
Експертні оцінки	Залучення фахівців для якісної оцінки ризиків і загроз.	Оцінка ймовірності шахрайства чи кібератак.

Джерело: сформовано автором на підставі [10]

Загрози економічній безпеці можна розподілити на внутрішні (недоліки управління, кадрові проблеми, шахрайство) та зовнішні (податкові зміни, кібератаки, макроекономічні кризи).

Приклади ризиків:

- Фінансові кризи, які зменшують доступ до ресурсів і створюють загрозу банкрутства.

- Зміни податкового законодавства, що впливають на фінансові витрати підприємства.
- Шахрайство, яке підриває довіру та фінансову стійкість.
- Кібератаки, що можуть спричинити втрату даних і зниження конкурентоспроможності.
- Вплив глобалізації та економічних криз

Глобалізація створює нові можливості, водночас посилюючи конкурентний тиск і вразливість до міжнародних ризиків. Економічні кризи, викликані глобальними подіями, такими як пандемії чи фінансові шоки, часто мають катастрофічний вплив на малі та середні підприємства, зменшуючи їхню ліквідність і підриваючи їхню позицію на ринку. [28]

Оцінка рівня економічної безпеки є багатогранним завданням, що потребує використання різних методів і врахування численних факторів. Ефективне управління безпекою сприяє не лише збереженню стабільності підприємства, а й його стратегічному розвитку в умовах постійних змін у зовнішньому середовищі.

1.3. Міжнародний досвід оподаткування доходів підприємств та його вплив на економічну безпеку

Системи оподаткування доходів підприємств у провідних економіках світу відіграють важливу роль у формуванні державних бюджетів, стимулюванні економічного розвитку та забезпеченні економічної безпеки як на національному, так і на корпоративному рівнях. Розглянемо основні підходи до корпоративного оподаткування в США, країнах ЄС і Японії, враховуючи типи податків, рівні ставок та особливості податкових стимулів.

Типи податків на корпоративний дохід:

- США: Основним видом є федеральний корпоративний податок на прибуток, який доповнюється податками на рівні штатів.

- ЄС: В країнах ЄС корпоративне оподаткування складається з національних податків і часто місцевих (регіональних або муніципальних) податків. Наприклад, у Німеччині застосовується Gewerbesteuer (місцевий податок на торгівлю).
- Японія: Корпоративне оподаткування включає центральний податок на прибуток, податок на відновлення (reconstruction tax) і місцеві податки.

У різних країнах податкові ставки залежать від політики, спрямованої на збалансування між наповненням бюджету та стимулюванням бізнесу. (Таблиця 1.6)

Таблиця 1.6. Рівень корпоративного податку та динаміка його змін у різних країнах

Країна	Рівень корпоративного податку (загальна ставка)	Динаміка змін
США	21% (з 2018 року, після реформи Трампа)	Зниження з 35% до 21% у рамках Tax Cuts and Jobs Act.
Німеччина	29.9% (включно з місцевими податками)	Залишається стабільною, але уряд пропонує стимули для МСП.
Франція	25% (у 2022 році, зменшення з 33.3%)	Поетапне зниження для збільшення інвестиційної привабливості.
Японія	30.62% (з урахуванням місцевих податків)	Тенденція до поступового зниження з 40% у 1990-х роках.

Джерело: сформовано автором на підставі [41]

Особливості застосування пільг та податкових стимулів

США:

- Доступні значні податкові відрахування для досліджень і розробок (R&D).
- Можливість амортизації основних засобів прискореним методом.
- Податкові пільги для малих підприємств і стартапів.

ЄС:

- У Франції та Нідерландах діють спеціальні стимули для інноваційних компаній, як-от зниження ставки для доходів від патентів.
- У Німеччині доступні програми податкових субсидій на зелені технології.

Японія:

- Знижені ставки для малих і середніх підприємств.
- Відрахування на інвестиції в робототехніку, автоматизацію та модернізацію виробництва.
- Пільги на корпоративні доходи, отримані від експорту.

Таблиця 1.7. Застосування пільг та податкових стимулів в інших країнах.

Країна	США	ЄС	Японія
Типи податків	Федеральний + штати	Національний + місцеві	Центральний + місцеві
Ставка	21%	25-30%	~30.6%
Стимули	R&D, стартапи	Інновації, зелені технології	Експорт, модернізація

Джерело: сформовано автором на підставі [31]

Системи оподаткування в розвинутих країнах поєднують стабільні ставки з численними пільгами, спрямованими на розвиток бізнесу. Особливості підходів кожної країни відображають пріоритети їхніх економік: США фокусуються на інноваціях, ЄС – на сталому розвитку, а Японія – на експорті та технологіях. Така політика не лише забезпечує наповнення бюджету, а й підтримує економічну безпеку підприємств у довгостроковій перспективі.

Податкова політика є ключовим інструментом державного регулювання економіки, який значно впливає на економічну безпеку підприємств. Вибір податкового режиму визначає умови функціонування бізнесу, формує стимули або обмеження для інвестиційної активності, впливає на конкурентоспроможність і фінансову стійкість підприємств.

Політика низького податкового навантаження сприяє зростанню економічної активності. Країни, що запроваджують низькі ставки корпоративного податку, створюють привабливе середовище для бізнесу, сприяючи:

- Розширенню інвестицій: підприємства можуть більше коштів спрямувати на модернізацію, інновації та розширення діяльності.
- Збільшенню зайнятості: компанії отримують можливість розширювати виробничі потужності, створюючи нові робочі місця.
- Залученню міжнародних компаній: вигідні податкові умови стимулюють транснаціональні корпорації розташовувати свої офіси або виробництва в таких юрисдикціях (наприклад, Ірландія зі ставкою 12,5%).

Натомість високі податкові ставки можуть призводити до ряду негативних наслідків:

- Зниження рентабельності: значна частина доходів спрямовується на сплату податків, що обмежує можливості для розвитку підприємства.
- Зростання податкових ризиків: підприємства частіше використовують агресивне податкове планування або навіть ухиляються від сплати податків, що може призводити до штрафних санкцій.

Таблиця 1.8. Залежності між рівнем податкового навантаження та економічною активністю підприємств.

Податкове навантаження, %	Економічна активність	Фінансова стійкість
10	Висока	Висока
20	Висока	Помірна
30	Середня	Низька
40	Низька	Низька
50	Низька	Дуже низька

Джерело: сформовано автором на підставі [43]

У міжнародному бізнес-середовищі податкові ризики є одними з основних викликів для підприємств. Зростаюча глобалізація економіки і розвиток технологій дозволяють компаніям працювати на міжнародних ринках, але водночас створюють умови для підвищених податкових ризиків, пов'язаних з різними податковими режимами в різних країнах, трансфертним ціноутворенням та ухиленням від сплати податків.

Одним із основних інструментів управління податковими ризиками є міжнародне податкове планування. За допомогою такого планування компанії можуть оптимізувати своє податкове навантаження, використовуючи різні стратегії. Одна з таких стратегій полягає в оптимізації місця реєстрації підприємства. Компанії часто обирають юрисдикції з низькими податковими ставками або вигідними умовами для ведення бізнесу, як-от Люксембург, Ірландія чи Сінгапур. Це дозволяє знижувати податкові витрати, але при цьому зберігати доступ до міжнародних ринків. Важливу роль у зниженні податкового навантаження також відіграють угоди про уникнення подвійного оподаткування, які дозволяють підприємствам уникати сплати податків у двох або більше країнах за один і той самий дохід, знижуючи фінансові витрати.

Іншою поширеною стратегією є використання офшорних зон або податкових гаваней. Це території, де застосовуються лояльніші умови для бізнесу, низькі податкові ставки або навіть відсутність податків на певні доходи, такі як податки на прибуток, капіталовкладення чи роялті. Однак таке використання офшорів може призводити до складнощів з податковими органами інших країн, які можуть підозрювати у факті ухилення від сплати податків.

Трансфертне ціноутворення є ще одним важливим елементом міжнародного податкового планування. Це механізм, за допомогою якого компанії можуть маніпулювати цінами на товари та послуги, що продаються між пов'язаними компаніями в різних країнах, з метою перенесення частини доходів у країни з нижчим податковим навантаженням. Такі практики часто використовуються для уникнення високих податкових ставок, проте вони можуть бути незаконними, якщо

податкові органи країни виявлять, що компанії застосовують неприродні ціни для зменшення податкових зобов'язань.

З огляду на зростаючі ризики, багато міжнародних організацій активно працюють над створенням більш прозорих і справедливих умов для оподаткування транснаціональних компаній. Однією з основних таких організацій є Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), яка розробляє міжнародні стандарти щодо боротьби з ухиленням від сплати податків і практиками трансфертного ціноутворення. ОЕСР випустила низку рекомендацій і планів дій, зокрема План дій BEPS (Base Erosion and Profit Shifting), який спрямований на запобігання зловживанням трансфертним ціноутворенням. Важливою частиною цих стандартів є вимога щодо податкової прозорості, що включає обов'язкове розкриття податкових стратегій та фінансових даних компаній для забезпечення чесного і прозорого оподаткування на міжнародному рівні. [24]

Європейський Союз (ЄС) також активно працює над вдосконаленням податкового регулювання в межах Союзу. ЄС розробляє політики, які зобов'язують країни-члени більш жорстко контролювати податкові практики компаній, запроваджувати прозорість податкових відносин і боротися з податковими уніфікаціями, що дозволяють підприємствам зловживати податковими пільгами. Наприклад, ЄС впровадив принципи, що обмежують використання офшорів та «податкових раїв», сприяючи таким чином створенню рівних умов для всіх підприємств.

Таким чином, міжнародне податкове планування, боротьба з трансфертним ціноутворенням та ухиленням від сплати податків, а також роль міжнародних організацій, таких як ОЕСР та ЄС, в удосконаленні податкових норм, є важливими аспектами, які дозволяють зменшити податкові ризики для підприємств.

РОЗДІЛ 2. ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ ВИРІШЕННЯ ЗАВДАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

2.1. Структура податкового навантаження на підприємства в Україні

Приватне акціонерне товариство «Український процесінговий центр», що входить до режиму Дія Сіті, функціонує у специфічних умовах оподаткування, які поєднують стандартний підхід до сплати податку на прибуток із пільговим режимом для оподаткування заробітної плати. Така структура формує унікальне податкове навантаження, що має суттєвий вплив на фінансово-економічну діяльність підприємства. Основними компонентами цього навантаження є податок на прибуток, податок на додану вартість, податок на доходи фізичних осіб (ПДФО), військовий збір і єдиний соціальний внесок (ЄСВ).

Податок на прибуток є одним із ключових видів податкових зобов'язань ПрАТ «Український процесінговий центр» і відіграє значну роль у загальній структурі податкового навантаження компанії. Підприємство, будучи резидентом спеціального правового режиму Дія Сіті, сплачує цей податок за стандартною ставкою 18%, що передбачена Податковим кодексом України. Особливістю цього податку є те, що його величина безпосередньо залежить від фінансового результату діяльності компанії, відображаючи ефективність її управління доходами та витратами.

Базою для розрахунку податку на прибуток є фінансовий результат до оподаткування, визначений відповідно до стандартів бухгалтерського обліку, який коригується на податкові різниці. Фінансовий результат до оподаткування формується шляхом вирахування операційних і неопераційних витрат із сукупного доходу підприємства. Податкові різниці, у свою чергу, враховують особливості оподаткування окремих доходів або витрат згідно з податковим законодавством. Наприклад, база зменшується на неоподатковувані доходи (такі як інвестиційні доходи або субсидії) і збільшується на невизнані витрати (зокрема, витрати, не підтверджені документально, чи перевищують встановлені норми).

У 2023 році ПрАТ «Український процесінговий центр» сплатило 84 155 тис. грн податку на прибуток. Це свідчить про стабільну прибутковість компанії, значний обсяг її доходів і ефективну фінансову діяльність. Податок на прибуток становить 22,9% у загальній структурі податкового навантаження підприємства, що підтверджує його вагомий роль у фіскальних зобов'язаннях компанії перед державою.

Економічна роль податку на прибуток виходить за межі простої фіскальної функції. По-перше, цей податок є індикатором ефективності операційної діяльності компанії. Значна сума сплаченого податку свідчить про здатність підприємства генерувати значні доходи, оптимізуючи витрати та зберігаючи високу продуктивність бізнес-процесів. По-друге, податок на прибуток виконує функцію перерозподілу фінансових ресурсів між бізнесом і державою, сприяючи наповненню бюджету, фінансуванню соціальних і економічних програм.

Крім того, значна частка податку на прибуток у загальних витратах компанії вимагає ретельного фінансового планування. Для забезпечення своєчасності його сплати підприємство приділяє увагу моніторингу операційних результатів, прогнозуванню грошових потоків і впровадженню механізмів контролю за витратами.

Серед факторів, що впливають на величину податку на прибуток, можна виділити специфіку діяльності компанії, характер її витрат і доходів, зміни у податковому законодавстві та макроекономічні умови. Для ПрАТ «Український процесінговий центр» важливим є забезпечення прозорості обліку та адаптація фінансових процесів до вимог Податкового кодексу, що мінімізує ризики недоплати чи штрафних санкцій.

Таким чином, податок на прибуток є важливим елементом податкової системи підприємства. Його величина відображає фінансову ефективність діяльності компанії, її стабільність і здатність працювати в умовах постійних змін зовнішнього середовища. Сплата цього податку за стандартною ставкою в умовах

Дія Сіті демонструє відповідальність підприємства перед державою та його значний внесок у розвиток економіки.

Податок на додану вартість (ПДВ) є ключовою складовою податкового навантаження ПрАТ «Український процесінговий центр» і становить найбільшу частку в структурі його податкових зобов'язань. ПДВ є непрямим податком, ставка якого в Україні встановлена на рівні 20%. Базою оподаткування виступає вартість реалізованих товарів, робіт або послуг, що дозволяє ПДВ охоплювати всі основні етапи комерційної діяльності підприємства.

У 2023 році компанія сплатила до бюджету 249 007 тис. грн ПДВ. Ця сума становить понад половину загального податкового навантаження підприємства — близько 67,9%. Такий показник свідчить про значний обсяг комерційної діяльності компанії, високу інтенсивність її операцій на ринку послуг і стабільний фінансовий результат. Як підприємство, що працює у сфері оброблення даних, інформаційних технологій і суміжних послуг, ПрАТ «Український процесінговий центр» активно залучає клієнтів, формуючи значну базу для нарахування ПДВ.

Особливістю податку на додану вартість є його непрямий характер. Компанія фактично виступає посередником між державою та споживачами, які в кінцевому підсумку сплачують цей податок у складі вартості послуг. Роль підприємства полягає у нарахуванні, зборі й перерахуванні ПДВ до бюджету, що вимагає ефективного податкового обліку та суворого дотримання законодавчих вимог.

Для підприємств із великим обсягом операцій, таких як ПрАТ «Український процесінговий центр», адміністрування ПДВ є одним із найбільш ресурсоємних процесів. Це включає:

- Реєстрацію податкових накладних: правильне й своєчасне оформлення документів є критично важливим для уникнення податкових санкцій.
- Відшкодування податкового кредиту: відповідність витрат, що включаються до податкового кредиту, критеріям законодавства.

- Моніторинг змін у законодавстві: регулярне оновлення політик і процедур відповідно до актуальних норм Податкового кодексу.

Висока сума сплаченого ПДВ також є показником масштабності діяльності компанії. Значні обсяги реалізації свідчать про високий рівень довіри з боку клієнтів і конкурентоспроможність на ринку інформаційних технологій. Водночас, велика частка ПДВ у структурі податкового навантаження вимагає від підприємства ефективного фінансового менеджменту, оскільки невчасне перерахування або помилки в нарахуванні можуть призвести до фінансових і репутаційних ризиків.

Таким чином, ПДВ є не лише важливим джерелом наповнення державного бюджету, але й критичною статтею податкових витрат для ПрАТ «Український процесінговий центр». Його значна частка в податковому навантаженні компанії підкреслює важливість оптимізації процесів обліку та контролю, що забезпечує прозорість фінансової діяльності та дотримання вимог законодавства. Високий рівень сплати ПДВ також підтверджує активну ринкову позицію компанії та її вагомий внесок у розвиток національної економіки.

Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) є важливим елементом соціального оподаткування, який забезпечує надходження до державного бюджету та місцевих бюджетів, а також підтримує реалізацію соціальних програм. Для ПрАТ «Український процесінговий центр», як резидента спеціального правового режиму Дія Сіті, застосовується пільгова ставка цього податку в розмірі 5%. Вона суттєво нижча за стандартну ставку 18%, яка діє для більшості підприємств в Україні. Ця пільга поширюється на всі доходи працівників компанії, включаючи заробітну плату, бонуси та інші види виплат, пов'язаних із трудовою діяльністю.

У 2023 році фонд оплати праці ПрАТ «Український процесінговий центр» склав 628 194 тис. грн, що свідчить про значний масштаб операцій і високий рівень залучення кваліфікованих фахівців. Завдяки знижені ставці, сума сплаченого ПДФО становила 31 410 тис. грн, тоді як за стандартною ставкою 18% ця сума

могла б досягати 113 075 тис. грн. Така пільга дозволяє підприємству суттєво зменшити витрати на утримання персоналу, спрямовуючи зекономлені кошти на інвестиції в розвиток бізнесу, модернізацію процесів і підвищення конкурентоспроможності на ринку.

Особливістю цього податку для резидентів Дія Сіті є його тісний зв'язок із стимулюванням розвитку ІТ-сектору в Україні. Знижена ставка створює привабливі умови для працевлаштування висококваліфікованих фахівців, що є ключовим фактором у сфері інформаційних технологій. Це дозволяє компанії підтримувати мотивацію працівників і залучати найкращі кадри, зберігаючи при цьому конкурентоспроможну вартість трудових ресурсів.

Зниження податкового навантаження на зарплати також сприяє формуванню позитивного іміджу компанії серед працівників, адже підприємство здатне запропонувати привабливі умови праці з більшим «чистим» доходом для співробітників. З іншого боку, це сприяє легалізації доходів у галузі, яка історично зазнавала проблем із тінізацією. [34]

Попри пільговий режим, ПДФО залишається суттєвим джерелом надходжень до державного бюджету, а також важливим механізмом для забезпечення фінансової стійкості країни. Сплата податку за пільговою ставкою в розмірі 5% дозволяє зберігати баланс між підтримкою державних інтересів і сприянням розвитку ІТ-сектору.

Таким чином, податок на доходи фізичних осіб є ключовим компонентом фінансової стратегії ПрАТ «Український процесінговий центр». Використання пільгової ставки забезпечує суттєву економію витрат, дозволяє інвестувати в розвиток бізнесу й водночас створює конкурентні переваги на ринку праці, що є важливим фактором у динамічній сфері інформаційних технологій.

Єдиний соціальний внесок (ЄСВ) є важливим елементом соціального страхування, що забезпечує фінансування пенсійної системи, фондів соціального захисту, а також підтримує стабільність державних соціальних програм. Для

підприємств-резидентів спеціального правового режиму Дія Сіті, до якого належить ПрАТ «Український процесінговий центр», діє пільговий підхід до розрахунку цього внеску.

Ставка ЄСВ залишається стандартною для всіх роботодавців і становить 22%, однак базою оподаткування є мінімальна заробітна плата, незалежно від фактичного розміру доходів працівників. У 2023 році мінімальна заробітна плата в Україні становила 6 700 грн. Така система дозволяє значно скоротити витрати компаній на соціальне страхування, що є суттєвою перевагою для резидентів Дія Сіті.

Для ПрАТ «Український процесінговий центр», у якого штат працівників налічує 443 особи, сума сплаченого ЄСВ у 2023 році становила 9 720 тис. грн. Якби розрахунок вівся за загальними правилами на основі фактичного фонду оплати праці, який у компанії становив 628 194 тис. грн, сума ЄСВ могла б досягати понад 138 203 тис. грн. Це підкреслює значну економію, яку забезпечує участь у Дія Сіті.

Пільговий режим оподаткування дозволяє підприємству ефективніше розпоряджатися своїми фінансовими ресурсами, спрямовуючи зекономлені кошти на розвиток бізнесу, підвищення конкурентоспроможності й впровадження інновацій. При цьому компанія повністю виконує свої зобов'язання перед державними соціальними фондами, забезпечуючи фінансування соціальних гарантій для працівників.

Система нарахування ЄСВ для резидентів Дія Сіті також сприяє привабливості українського ІТ-сектору для іноземних інвесторів. Знижені соціальні внески дають змогу компаніям пропонувати конкурентоспроможну компенсацію для працівників, мінімізуючи податкове навантаження на фонд оплати праці. Це особливо важливо у висококонкурентному середовищі, де залучення й утримання висококваліфікованих фахівців є пріоритетом.

Попри знижений розмір сплати ЄСВ, соціальні зобов'язання працівників і компанії залишаються повністю виконаними. Внески до державних фондів

забезпечують працівникам доступ до пенсійного страхування, допомоги у разі тимчасової непрацездатності та інших соціальних гарантій.

Таким чином, ЄСВ для ПрАТ «Український процесінговий центр» є не лише обов'язковим податком, але й інструментом оптимізації витрат. Використання пільгового підходу в рамках Дія Сіті сприяє розвитку бізнесу, водночас підтримуючи виконання соціальних функцій підприємства. Ця система дозволяє досягти балансу між інтересами компанії, працівників і держави, стимулюючи зростання ІТ-сектору в Україні.

Структура податкового навантаження на ПрАТ «Український процесінговий центр» демонструє особливості його діяльності як підприємства у сфері інформаційних технологій та обробки даних. Основні податкові зобов'язання підприємства розподіляються між податком на додану вартість, податком на прибуток, податком на доходи фізичних осіб (ПДФО), військовим збором та єдиним соціальним внеском (ЄСВ). Аналіз показує, що найбільший внесок у загальне податкове навантаження становить податок на додану вартість (ПДВ), частка якого сягає 67,9% від усіх сплачених податків, що еквівалентно 249 007 тис. грн. Це пояснюється масштабістю операцій компанії, орієнтованих на надання послуг з обробки даних, розміщення інформації на веб-вузлах та інших пов'язаних із цим видів діяльності.

На другому місці за значимістю перебуває податок на прибуток, який становить 22,9% від загального податкового навантаження, або 84 155 тис. грн. Висока частка цього податку свідчить про значний рівень прибутковості підприємства, що є наслідком ефективного управління фінансовими ресурсами, оптимізації витрат та використання сучасних інформаційних технологій для підвищення продуктивності.

Соціальні податки, включаючи ПДФО, військовий збір та ЄСВ, разом складають близько 14% податкового навантаження. Зокрема, ПДФО становить 8,6%, або 31 410 тис. грн, військовий збір — 2,6% (9 423 тис. грн), а ЄСВ — 2,7%

(9 720 тис. грн). Така структура соціальних податків відображає впровадження пільгових умов для резидентів Дія Сіті, що дозволяє підприємству зменшити витрати на соціальні зобов'язання, забезпечуючи при цьому конкурентоспроможність у галузі інформаційних технологій.

Таблиця 2.1. Структура податкового навантаження на ПрАТ «Український процесінговий центр»

Податок	Сума, тис. грн	Частка у загальному податковому навантаженні, %
Податок на прибуток	84 155	22,9
ПДВ	249 007	67,9
ПДФО	31 410	8,6
Військовий збір	9 423	2,6
ЄСВ	9 720	2,7

Джерело: сформовано автором на підставі Додатку А

Податкове навантаження ПрАТ «Український процесінговий центр» є збалансованим і відображає специфіку його діяльності. Значна частка ПДВ підтверджує високий обсяг послуг, що надаються, а також їхню масштабність на ринку. Водночас висока частка податку на прибуток свідчить про стабільний фінансовий стан і ефективну операційну діяльність компанії.

Завдяки участі у програмі Дія Сіті підприємство має змогу суттєво знижувати соціальні податкові зобов'язання, що позитивно впливає на інвестиційні можливості та дозволяє йому зберігати конкурентоспроможність на внутрішньому й міжнародному ринках. Така структура податкового навантаження забезпечує надійність виконання податкових зобов'язань перед державою та сприяє подальшому розвитку компанії.

Податкове навантаження на підприємства є одним із ключових факторів, що впливають на їхню фінансову стабільність, інвестиційну привабливість і здатність адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі. Протягом останніх 3–5 років податкова політика України зазнала значних змін, які вплинули як на загальну структуру оподаткування, так і на специфічні умови для окремих секторів

економіки, включаючи ІТ-галузь, до якої належить ПрАТ «Український процесінговий центр».

Протягом аналізованого періоду Україна запровадила низку змін у податковому законодавстві:

- Зниження ставки податку на прибуток до 18%, що мало на меті стимулювати підприємницьку активність.
- Введення пільгових умов оподаткування для резидентів Дія Сіті, що дозволило компаніям знизити витрати на соціальні внески.
- Удосконалення механізмів адміністрування ПДВ, зокрема автоматизація процесу відшкодування, що скоротило затримки платежів для підприємств.
- Підвищення ставок акцизів та введення нових податків (наприклад, екологічного податку), що більше вплинуло на промислові галузі.

Для ІТ-сектору було створено сприятливі умови через пільгове оподаткування заробітних плат працівників та зниження ставок соціальних внесків.

Галузева специфіка податкового навантаження показує суттєві відмінності між секторами економіки. Наведемо порівняння основних показників у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2. Податкове навантаження у різних галузях

Показник	ІТ-сектор	Промисловість	Сільське господарство
Ставка податку на прибуток	18%	18%	18%
ПДВ	20%	20%	14% (на окремі категорії продукції)
ЄСВ	22% (пільги для резидентів Дія Сіті)	22%	22%
Податок на доходи фізичних осіб	18%	18%	18%
Частка податкового навантаження у витратах	~12–15% від обороту	25–30% від обороту	10–12% від обороту
Додаткові податки	Відсутні	Акцизи, екологічний податок	Єдиний податок (для фермерів)

Джерело: сформовано автором на підставі [48,51]

Як видно з таблиці, ІТ-компанії, такі як ПрАТ «Український процесінговий центр», мають значно нижче податкове навантаження завдяки пільгам у рамках Дія Сіті. Промислові підприємства стикаються з найбільшим податковим тиском через сплату акцизів та екологічного податку, тоді як сільське господарство користується пільгами на ПДВ і спрощеним режимом оподаткування.

Інфляція та економічні кризи також мали значний вплив на структуру податкового навантаження. У 2022–2023 роках через зростання цін на енергоресурси та інші товари витрати підприємств зросли, що збільшило абсолютні значення податків, сплачених у гривневому еквіваленті. Для ПрАТ «Український процесінговий центр» вплив кризи був менш вираженим завдяки орієнтації на ІТ-галузь, яка залишалася відносно стабільною. Однак інфляція вплинула на зростання витрат на оплату праці, що призвело до збільшення соціальних податків (ПДФО, ЄСВ).

Промислові підприємства зазнали значного тиску через збільшення ставок акцизів та екологічного податку. У сільському господарстві кризові явища частково компенсувалися зниженими ставками ПДВ та підтримкою у вигляді державних програм.

Динаміка змін податкового навантаження в Україні демонструє різноспрямовані тенденції. Для ІТ-сектору, включаючи ПрАТ «Український процесінговий центр», впровадження пільг сприяло зниженню соціальних податків і збереженню конкурентоспроможності. Промислові підприємства зазнали значного підвищення податкового тиску через акцизи та екологічні збори, тоді як сільське господарство залишається відносно стабільним завдяки підтримці держави. Інфляція та економічні кризи додатково вплинули на структуру податкового навантаження, підвищивши витрати на соціальні внески та податки, що сплачуються з доходів.

2.2. Аналіз ефективності існуючих податкових ставок та пільг

Податкові ставки є важливим інструментом регулювання економічної діяльності підприємств, оскільки вони визначають рівень податкового навантаження і безпосередньо впливають на фінансові результати бізнесу. В Україні основними податками, що формують податкове навантаження на підприємства, є податок на прибуток, податок на додану вартість (ПДВ) та податок на доходи фізичних осіб (ПДФО). Їх аналіз дозволяє оцінити ефективність податкової системи для бізнесу та її відповідність сучасним економічним умовам.

Чинна ставка податку на прибуток в Україні складає 18%, що є конкурентною на тлі аналогічних ставок у країнах ЄС, де середній рівень коливається в межах 20–25%. Для ПрАТ «Український процесінговий центр», яке демонструє високий рівень рентабельності, податок на прибуток займає значну частку у структурі податкових зобов'язань (22,9%). Це свідчить про ефективність фінансової діяльності компанії, але водночас накладає суттєве навантаження на її чистий прибуток. Порівняно з іншими країнами, де застосовуються диференційовані ставки залежно від розміру бізнесу або виду діяльності, фіксована ставка в Україні може бути менш стимулюючою для малих і середніх підприємств.

Ставка ПДВ в Україні становить 20%, що відповідає середньому рівню в країнах Європи. Проте для таких компаній, як ПрАТ «Український процесінговий центр», яке надає послуги у сфері інформаційних технологій, цей податок є основним і формує 67,9% загального податкового навантаження. Велика частка ПДВ пов'язана з масштабністю операцій та значним обсягом реалізації. Варто зазначити, що в країнах ЄС, таких як Німеччина чи Польща, застосовуються знижені ставки ПДВ на окремі види діяльності або послуги, що дозволяє підтримувати певні галузі економіки. В Україні можливість використання знижених ставок залишається обмеженою, що може стримувати розвиток ІТ-сектору.

Ставка ПДФО в Україні становить 18%, що є типовим показником для країн з розвинутою економікою. Однак для ПрАТ «Український процесінговий центр» завдяки резидентству у Дія Сіті доступні пільгові умови, що знижують загальне соціальне навантаження, включаючи ЄСВ. Це сприяє зменшенню витрат на заробітну плату та дозволяє компанії інвестувати в розвиток технологій і підвищення конкурентоспроможності.

Чинні податкові ставки в Україні є загалом конкурентними на міжнародному рівні, проте їхній вплив на фінансовий результат залежить від специфіки галузі та особливостей підприємства. Для таких компаній, як ПрАТ «Український процесінговий центр», ставка ПДВ є найбільшим фактором навантаження, тоді як податок на прибуток і ПДФО знаходяться на прийнятному рівні завдяки впровадженню пільг. Разом із цим, диференціація ставок або розширення пільг для стратегічних галузей, таких як ІТ, могли б сприяти ще більшій підтримці бізнесу та залученню інвестицій.

Дія Сіті є спеціальним правовим і податковим режимом, створеним для підтримки та стимулювання розвитку ІТ-галузі в Україні. Цей режим надає низку податкових пільг, які спрямовані на зниження витрат підприємств, покращення умов для інвестицій та стимулювання конкурентоспроможності українських компаній на глобальному ринку. ПрАТ «Український процесінговий центр», як резидент Дія Сіті, повністю використовує переваги цієї ініціативи, що суттєво впливає на його податкове навантаження та фінансові результати.

Однією з головних пільг для резидентів Дія Сіті є зменшення соціальних податкових зобов'язань. Стандартна ставка єдиного соціального внеску (ЄСВ) у 22% для підприємств, які не є резидентами Дія Сіті, створює значне навантаження на фонд оплати праці. Для резидентів ставка розраховується на основі мінімальної заробітної плати, незалежно від фактичного доходу працівників. Це дозволяє підприємствам значно знизити витрати, зберігаючи високий рівень оплати праці фахівців. Крім того, резиденти Дія Сіті мають можливість сплачувати альтернативний податок на виведений капітал (ПнВК) замість стандартного

податку на прибуток. Ставка ПнВК складає лише 9%, що значно нижче традиційного податку на прибуток у розмірі 18%. Ця пільга особливо важлива для інноваційних компаній, таких як ПрАТ «Український процесінговий центр», які активно інвестують у розвиток та мають великий обсяг реінвестованих коштів.

Іншою значущою перевагою є знижені ставки податку на доходи фізичних осіб (ПДФО). Для працівників резидентів Дія Сіті передбачена ставка 5%, що значно менше від стандартних 18%. Це дозволяє компаніям залучати висококваліфікованих фахівців, зберігаючи конкурентні умови на ринку праці, а працівникам отримувати більший дохід після оподаткування.

Використання пільг у межах Дія Сіті позитивно впливає на розвиток компаній ІТ-сфери. ПрАТ «Український процесінговий центр», скорочуючи витрати на соціальні та корпоративні податки, може інвестувати у модернізацію інфраструктури, розробку інноваційних продуктів і вихід на міжнародні ринки. Завдяки цьому підприємство зберігає фінансову стійкість, підвищує свою конкурентоспроможність і сприяє розвитку технологічного сектору України.

Режим Дія Сіті створює ефективну податкову екосистему, яка дозволяє компаніям ІТ-сфери, таким як ПрАТ «Український процесінговий центр», мінімізувати податкове навантаження та концентрувати ресурси на інноваціях і розвитку. Завдяки зниженим ставкам ЄСВ, ПДФО та можливості сплати податку на виведений капітал, підприємства отримують додаткові можливості для росту, зберігаючи привабливість для кваліфікованих працівників і інвесторів.

Податкові пільги є важливим інструментом стимулювання економічної активності, сприяючи зростанню стратегічно важливих секторів економіки. В Україні пільгові режими застосовуються до низки галузей, зокрема промисловості, сільського господарства та ІТ. Оцінка їхньої ефективності дозволяє визначити, як ці заходи підтримують розвиток окремих секторів, а також виявити диспропорції та недоліки у їх реалізації.

ІТ-галузь, зокрема підприємства, що працюють у межах режиму Дія Сіті, отримують значні податкові пільги. Це, зокрема:

- знижена ставка податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) у розмірі 5%;
- зменшені соціальні внески (ЄСВ), які розраховуються із мінімальної заробітної плати;
- можливість обирати податок на виведений капітал (ПнВК) із ставкою 9% замість традиційного податку на прибуток (18%).

Такі заходи дозволяють знизити загальне податкове навантаження на фонд оплати праці, стимулювати інвестиції у розробку нових технологій та покращувати міжнародну конкурентоспроможність галузі. Для компаній на зразок ПрАТ «Український процесінговий центр», що належить до ІТ-сектору, пільги створюють сприятливі умови для розвитку й збереження кваліфікованих фахівців.

У сільському господарстві використовуються пільги, зокрема:

- знижена ставка податку на додану вартість (ПДВ) у розмірі 14% для певних категорій сільгосппродукції;
- спеціальний режим оподаткування для фермерських господарств, що передбачає спрощену систему сплати єдиного податку;
- звільнення від сплати акцизного податку для використання певних видів пального.

Ці пільги сприяють стабілізації діяльності сільськогосподарських підприємств, особливо в умовах сезонних коливань і економічної нестабільності. Проте існують диспропорції у розподілі пільг між великими агрохолдингами та малими фермерськими господарствами, що обмежує доступ останніх до значних ресурсів.

Для промисловості передбачені такі стимули:

- звільнення від сплати мита на імпорт обладнання для модернізації виробництва;

- податкові пільги для підприємств, що інвестують у зелені технології та енергоефективність;
- знижки на податки при створенні робочих місць у депресивних регіонах.

Хоча ці пільги сприяють розвитку галузі, їх ефективність залежить від здатності підприємств залучати інвестиції та відповідати вимогам до отримання пільг. До того ж промислові підприємства стикаються з великим податковим навантаженням через сплату акцизів та екологічного податку, що зменшує позитивний ефект від пільг.

Таблиця 2.3. Ключові показники ефективності пільг

Показник	ІТ-сектор	Сільське господарство	Промисловість
Основні пільги	Знижені ставки ПДФО, ЄСВ, ПнВК	Знижена ставка ПДВ, єдиний податок	Звільнення від мита, податкові знижки
Зниження податкового навантаження	~30–40%	~20%	~10–15%
Основний вплив	Стимулювання інновацій, залучення фахівців	Стабілізація виробництва, підтримка експорту	Модернізація виробництва
Недоліки	Обмежене коло резидентів Дія Сіті	Нерівномірний розподіл між великими і малими підприємствами	Високий акциз і екоподаток

Джерело: сформовано автором на підставі [16,23]

Податкові пільги в Україні спрямовані на підтримку окремих галузей, проте їх ефективність залежить від специфіки сектору. ІТ-сектор отримує найбільш вагомні переваги, що сприяє його стрімкому розвитку. Сільське господарство має суттєву підтримку, проте потребує більш справедливому розподілу ресурсів між великими та малими підприємствами. У промисловості позитивний вплив пільг часто нівелюється високим загальним податковим навантаженням, що потребує подальшого вдосконалення податкової політики.

2.3. Оцінка впливу податкових зобов'язань на фінансово-економічний стан підприємств

Податкові зобов'язання є одним із ключових факторів, що формують фінансові результати підприємств, впливаючи на їхній чистий прибуток, рентабельність та структуру витрат. Високе податкове навантаження може суттєво знижувати фінансову стійкість і обмежувати інвестиційні можливості бізнесу, тоді як збалансована податкова політика сприяє підтримці конкурентоспроможності підприємств.

Для ПрАТ «Український процесінговий центр», яке активно працює в ІТ-секторі, найбільший вплив на фінансові результати мають податок на прибуток і податок на додану вартість (ПДВ). У 2023 році податок на прибуток склав 84 155 тис. грн, що становить 22,9% загального податкового навантаження компанії. Цей показник відображає високу прибутковість бізнесу, але водночас суттєво знижує чистий прибуток, який за цей період склав 379 120 тис. грн.

Податок на додану вартість, який є основним компонентом податкових зобов'язань ПрАТ «Український процесінговий центр», склав 249 007 тис. грн, або 67,9% від загальної суми податків. Це обумовлено значним обсягом операцій та високою вартістю послуг, які надає компанія. Оскільки ПДВ впливає на кінцеву ціну послуг, він також може обмежувати попит на них, що створює додаткові виклики для збереження конкурентоспроможності.

Рівень рентабельності ПрАТ «Український процесінговий центр» залишається високим навіть за умов значного податкового навантаження. Це свідчить про ефективне управління витратами та значний попит на послуги компанії. Проте податкові зобов'язання обмежують можливості для реінвестування прибутку в розвиток бізнесу, особливо в інноваційні технології, які є ключовими для ІТ-сектору.

Аналіз структури витрат показує, що податкові платежі займають значну частку у фінансових потоках компанії. У 2023 році загальна сума податкових

зобов'язань склала понад 374 000 тис. грн, що включає податок на прибуток, ПДВ, податок на доходи фізичних осіб (ПДФО), військовий збір та єдиний соціальний внесок (ЄСВ). Зокрема, ПДФО, військовий збір і ЄСВ разом становлять близько 14% податкового навантаження, що свідчить про значні витрати на оплату праці. Податкове навантаження є важливим фактором, який суттєво впливає на фінансові результати підприємств. Для ПрАТ «Український процесінговий центр» податки на прибуток і додану вартість формують основну частину податкових зобов'язань, значно знижуючи чистий прибуток і обмежуючи інвестиційні можливості. Водночас ефективне управління витратами дозволяє зберігати високу рентабельність, забезпечуючи стабільну фінансову діяльність. Збалансування податкового навантаження через розширення пільг для ІТ-компаній сприятиме зміцненню їхньої конкурентоспроможності та економічного зростання.

Дотримання податкових зобов'язань є основою стабільного функціонування підприємств, оскільки забезпечує уникнення фінансових ризиків, репутаційних втрат і створює сприятливі умови для залучення інвестицій. Своєчасна сплата податків дозволяє підприємствам залишатися надійними партнерами для бізнесу та держави, а також підтримувати безперебійну операційну діяльність. [29]

Систематичне виконання податкових зобов'язань мінімізує ризики, пов'язані зі штрафами, пенями та блокуванням рахунків. Несвоєчасна сплата податків часто призводить до накладення значних фінансових санкцій, що збільшує загальне податкове навантаження та може поставити під загрозу ліквідність підприємства. У разі серйозних порушень податкові органи мають право блокувати банківські рахунки, що унеможлиблює виконання фінансових зобов'язань перед партнерами та працівниками. Для ПрАТ «Український процесінговий центр» дотримання податкової дисципліни є пріоритетом, оскільки воно дозволяє уникати таких загроз і підтримувати фінансову стійкість. У 2023 році компанія вчасно виконала всі податкові зобов'язання, сплативши понад 374 000 тис. грн податків, що забезпечило її стабільну операційну діяльність.

Податкова дисципліна також відіграє вирішальну роль у залученні інвестицій. Потенційні інвестори та фінансові установи віддають перевагу компаніям, які дотримуються законодавства і мають прозору фінансову звітність. Своєчасна сплата податків демонструє надійність підприємства, знижує юридичні ризики та підвищує довіру до нього з боку партнерів. Для ПрАТ «Український процесінговий центр» висока податкова дисципліна сприяла залученню інвестицій та укріпленню його репутації як на внутрішньому, так і на міжнародному ринку.

Порівняння податкової дисципліни між різними галузями економіки свідчить про суттєві відмінності у виконанні податкових зобов'язань. ІТ-сектор демонструє найвищий рівень дисципліни (95–98%), що пояснюється високою прозорістю бізнес-процесів і значною залежністю від репутації на міжнародних ринках. У промисловості цей показник становить 90–93%, тоді як у сільському господарстві коливається у межах 85–90%, де недотримання податкових зобов'язань може призводити до втрати державних субсидій. ПрАТ «Український процесінговий центр», як представник ІТ-галузі, підтримує високий рівень податкової дисципліни, що дозволяє йому мінімізувати фінансові ризики та зберігати конкурентні переваги.

Таблиця 2.4. Відмінності у податковій дисципліні між різними галузями

Галузь	Середній рівень виконання податкових зобов'язань, %	Ключові наслідки недотримання
ІТ-сектор	95–98%	Втрата репутації, обмеження доступу до інвестицій
Промисловість	90–93%	Штрафи, блокування рахунків
Сільське господарство	85–90%	Втрата державних субсидій

Джерело: сформовано автором на підставі [46]

Таким чином, податкова дисципліна є ключовим фактором, який визначає фінансову стабільність і економічну стійкість підприємств. Вчасне виконання податкових зобов'язань дозволяє компаніям уникати штрафних санкцій і зберігати репутацію, що є важливим для залучення інвестицій і забезпечення довгострокового розвитку. ПрАТ «Український процесінговий центр» демонструє

ефективний підхід до виконання податкових обов'язків, що сприяє його стабільній діяльності та зміцненню позицій на ринку.

Податкове середовище відіграє вирішальну роль у формуванні довгострокових економічних стратегій підприємств, оскільки визначає умови для інвестиційної активності, планування операційної діяльності та збереження конкурентоспроможності. Для компаній, які працюють у висококонкурентних секторах, таких як ІТ, податкова політика є одним із ключових факторів, що впливають на стратегію розвитку.

Податкова політика безпосередньо впливає на здатність підприємств інвестувати у свій розвиток. Збалансоване податкове середовище, яке пропонує пільги чи зниження ставок для стратегічно важливих галузей, стимулює інвестиційну активність. Для ПрАТ «Український процесінговий центр» сприятливі умови у рамках Дія Сіті стали важливим стимулом для вкладення коштів у розвиток інноваційних технологій, модернізацію інфраструктури та підвищення кваліфікації персоналу. Можливість використання податку на виведений капітал (ПнВК) із ставкою 9% замість стандартного податку на прибуток (18%) дозволяє компанії реінвестувати значну частину прибутку, забезпечуючи зростання конкурентоспроможності. Крім того, податкова політика впливає на планування операційної діяльності підприємств. Наприклад, у компаніях ІТ-сектора основна частина витрат пов'язана із заробітною платою фахівців. Знижені ставки єдиного соціального внеску (ЄСВ), що розраховуються із мінімальної заробітної плати для резидентів Дія Сіті, дозволяють ПрАТ «Український процесінговий центр» оптимізувати витрати на оплату праці. Це забезпечує стабільність операційної діяльності, зберігаючи можливість залучати висококваліфікованих працівників і розширювати штат.

Податкове середовище також впливає на конкурентоспроможність підприємств на внутрішньому та міжнародному ринках. Наприклад, для ІТ-компаній важливими є такі фактори:

- зниження податкового навантаження на фонд оплати праці, що дозволяє пропонувати конкурентні зарплати фахівцям у порівнянні з компаніями в інших країнах;
- простота адміністрування податків, яка скорочує часові та фінансові витрати на виконання податкових зобов'язань;
- передбачуваність податкової політики, що сприяє довгостроковому плануванню та залученню іноземних інвесторів.

Для ПрАТ «Український процесінговий центр» адаптація до специфіки податкового середовища стала одним із ключових чинників успішної стратегії. Використання пільгових умов у межах Дія Сіті дозволяє компанії не лише знижувати витрати, але й спрямовувати ресурси на розробку нових продуктів і вихід на міжнародні ринки.

Податкове середовище має вирішальне значення для формування довгострокових економічних стратегій підприємств. Збалансована податкова політика стимулює інвестиційну активність, оптимізує операційну діяльність та підвищує конкурентоспроможність компаній. Для ІТ-сектора, зокрема ПрАТ «Український процесінговий центр», використання пільг і знижок у рамках Дія Сіті є прикладом того, як податкова система може стати інструментом підтримки інноваційного розвитку та економічного зростання.

Податкове середовище відіграє визначальну роль у створенні довгострокових економічних стратегій підприємств, оскільки безпосередньо впливає на їхню інвестиційну активність, планування операційної діяльності та рівень конкурентоспроможності. Для підприємств ІТ-сектора, таких як ПрАТ «Український процесінговий центр», адаптація до специфіки податкового середовища є важливим аспектом забезпечення стійкого розвитку.

Податкові стимули є ключовим інструментом для залучення інвестицій. Знижені податкові ставки та спеціальні режими, такі як Дія Сіті, дозволяють ІТ-компаніям реінвестувати більшу частину прибутків у розвиток інфраструктури,

модернізацію технологій і розширення спектру послуг. Наприклад, податок на виведений капітал (ПнВК) із ставкою 9% замість стандартного податку на прибуток (18%) створює сприятливі умови для збільшення інвестиційної активності. (Таблиця 2.5)

Таблиця 2.5. Порівняння звичайного на пільгового середовища оподаткування для ІТ-компаній.

Показник	Звичайне середовище	Пільгове середовище (Дія Сіті)
Ставка податку на прибуток	18%	9% (ПнВК)
Доступність інвестиційних коштів	Обмежена через високе податкове навантаження	Висока завдяки економії на оподаткуванні
Рівень реінвестицій прибутку	Низький	Високий
Інвестиційна привабливість	Середня	Висока

Джерело: сформовано автором на підставі [51]

Податкове середовище також впливає на операційну діяльність, зокрема на планування витрат, структуру заробітної плати та рівень залучення працівників. Для компаній у Дія Сіті знижені ставки єдиного соціального внеску (ЄСВ) і податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) сприяють оптимізації фонду оплати праці.

Для ІТ-компаній особливо важливим є скорочення податкового навантаження на заробітну плату, що забезпечує конкурентоспроможність на міжнародному ринку праці. (Таблиця 2.6)

Таблиця 2.6. Податкове навантаження на заробітну плату для ІТ-компаній.

Показник	Стандартний режим	Режим Дія Сіті
Податок на доходи фізичних осіб	18%	5%
Єдиний соціальний внесок (ЄСВ)	22%	22% (на основі мінімальної зарплати)
Можливість підвищення зарплат	Обмежена	Висока
Конкурентоспроможність на ринку праці	Середня	Висока

Джерело: сформовано автором на підставі [36]

Податкове середовище значно впливає на формування довгострокових економічних стратегій підприємств. Для компаній ІТ-сектора, таких як ПрАТ «Український процесінговий центр», використання пільгових режимів дозволяє не лише знижувати податкове навантаження, а й сприяти інвестиційній активності, ефективному плануванню операційної діяльності та підвищенню конкурентоспроможності. Такі умови сприяють стійкому розвитку галузі та зростанню її ролі в економіці України.

2.4. Податкові ризики та загрози економічній безпеці підприємств

Податкові ризики є важливим фактором, що впливає на фінансову стабільність та економічну безпеку підприємства. ПрАТ «Український процесінговий центр», як і будь-яке підприємство, стикається з низкою ризиків, пов'язаних із виконанням податкових зобов'язань. Серед основних виділяють ризики несвоєчасної сплати податків, помилки у розрахунках податкових зобов'язань та блокування податкових накладних.

Затримка зі сплатою податків може призвести до накладення штрафів і пені, що збільшує фінансове навантаження на підприємство. Наприклад, згідно із законодавством України, штраф за несвоєчасну сплату податку на прибуток становить 10–20% від суми зобов'язання, залежно від терміну прострочення. У випадку ПрАТ «Український процесінговий центр», де податок на прибуток за 2023 рік склав 84 155 тис. грн, навіть 10% штрафу становило б 8 415,5 тис. грн, що суттєво знизило б чистий прибуток підприємства.

Неточності у визначенні бази оподаткування чи обрахунку податків можуть виникати через зміни у законодавстві, складність податкових норм або технічні помилки. Для ІТ-компанії, такої як ПрАТ «Український процесінговий центр», особливо важливо коректно визначати зобов'язання з ПДВ, який становить основну частку податкового навантаження (67,9% або 249 007 тис. грн). Помилка

навіть на 1% у розрахунку може призвести до недоплати в розмірі 2 490 тис. грн, що може стати підставою для штрафу та позапланової перевірки.

Для підприємств, що працюють із ПДВ, блокування податкових накладних є серйозною загрозою, оскільки це унеможливорює податковий кредит для контрагентів. Це може призвести до втрати довіри з боку партнерів і навіть до припинення співпраці. У ПрАТ «Український процесінговий центр», яке активно працює з великими обсягами операцій, затримка у реєстрації податкових накладних може вплинути на фінансові потоки. Наприклад, якщо накладні на суму 10% від річного ПДВ будуть заблоковані, це призведе до 24 900 тис. грн заморожених коштів, що обмежить операційну діяльність підприємства.

Аналіз балансу ПрАТ «Український процесінговий центр» показує, що загальні податкові зобов'язання становлять суттєву частку у структурі короткострокових зобов'язань. Наприклад, із загальної суми зобов'язань у 1 200 000 тис. грн податкові зобов'язання складають 374 000 тис. грн, або 31,2%. Це вказує на високу залежність підприємства від своєчасного виконання податкових платежів, що потребує ефективного фінансового планування.

Ідентифікація податкових ризиків є ключовим елементом забезпечення економічної безпеки підприємства. Для ПрАТ «Український процесінговий центр» основними ризиками є несвоєчасна сплата податків, помилки у розрахунках і блокування податкових накладних. Ефективне управління податковими зобов'язаннями, вдосконалення внутрішніх процесів та автоматизація розрахунків дозволяють мінімізувати ці ризики, забезпечуючи стабільну діяльність компанії.

Податкові ризики мають прямий вплив на фінансову стабільність підприємства, оскільки вони впливають на ліквідність, платоспроможність і можливості виконання зобов'язань. Для ПрАТ «Український процесінговий центр» оцінка впливу цих ризиків включає аналіз співвідношення короткострокових зобов'язань і поточних активів, а також оцінку впливу додаткових витрат, зокрема штрафів і пені, на ключові фінансові показники.

Аналіз співвідношення короткострокових зобов'язань і поточних активів. Цей показник дозволяє оцінити здатність підприємства виконувати свої зобов'язання в короткостроковій перспективі. На основі балансу ПрАТ «Український процесінговий центр» зроблено розрахунки представлені в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7. Співвідношення короткострокових зобов'язань і поточних активів

Показник	Значення	Оцінка
Поточні активи (тис. грн)	850 000	Достатній рівень для покриття короткострокових зобов'язань.
Короткострокові зобов'язання (тис. грн)	600 000	Частка податкових зобов'язань у короткострокових — 31,2%.
Співвідношення поточних активів і зобов'язань	1,42	Коефіцієнт більше 1 свідчить про достатню ліквідність.

Джерело: сформовано автором на підставі Додатку Б

Співвідношення поточних активів до короткострокових зобов'язань у 1,42 вказує на достатню ліквідність компанії, що дозволяє вчасно виконувати податкові зобов'язання. Проте значна частка податкових зобов'язань (31,2%) вимагає ефективного управління, щоб уникнути можливих затримок у платежах.

Додаткові витрати у вигляді штрафів і пені через несвоєчасну сплату податків можуть суттєво знижувати чистий прибуток та інші фінансові показники. Для ілюстрації розглянемо вплив 10% штрафу на податок на прибуток і ПДВ. Продемонстровано в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8. Приклад впливу 10% штрафу на податок на прибуток і ПДВ.

Показник	Значення без штрафу (тис. грн)	Значення зі штрафом (тис. грн)	Зміна (%)
Податок на прибуток	84 155	92 570,5	+10%
Податок на додану вартість (ПДВ)	249 007	273 907,7	+10%
Загальна сума податків	374 000	411 478,2	+10%
Чистий прибуток	379 120	341 641,8	-9,87%

Джерело: сформовано автором на підставі Додатку Б

Розрахунки показують, що накладення штрафів навіть на 10% може знизити чистий прибуток ПрАТ «Український процесінговий центр» майже на 10%, що негативно вплине на можливість реінвестування та фінансову стабільність.

Податкові ризики, такі як несвоєчасна сплата податків або додаткові витрати у вигляді штрафів, суттєво впливають на фінансову стабільність підприємства. Для ПрАТ «Український процесінговий центр» поточна ліквідність є достатньою для виконання зобов'язань, але висока частка податкових зобов'язань у структурі короткострокових зобов'язань вимагає ретельного планування. Уникнення штрафів і пені дозволить зберігати стабільний чистий прибуток і підтримувати фінансову стійкість.

Податок на додану вартість (ПДВ) є найбільшим компонентом податкового навантаження ПрАТ «Український процесінговий центр», складаючи 67,9% загальної суми податків. У разі підвищення ставки ПДВ з 20% до 22% загальна сума ПДВ, сплачена компанією, зросте пропорційно.

Таблиця 2.9. Приклад підвищення ставки ПДВ з 20% до 22% загальна сума ПДВ

Показник	Ставка 20%	Ставка 22%	Зміна
Податок на додану вартість (ПДВ), тис. грн	249 007	273 907,7	+24 900,7
Загальна сума податків, тис. грн	374 000	398 900,7	+24 900,7
Частка ПДВ у загальних податках, %	67,9%	68,7%	+0,8%

Джерело: сформовано автором на підставі Додатку Б

Підвищення ставки ПДВ призведе до зростання податкового навантаження на 24 900,7 тис. грн, що відповідно зменшить доступні фінансові ресурси для інвестування та розвитку.

Податок на прибуток становить 22,9% від податкового навантаження компанії. У разі підвищення ставки з 18% до 20% загальна сума податку зросте, що суттєво вплине на чистий прибуток.

Таблиця 2.10. Приклад підвищення ставки податку на прибуток з 18% до 20%

Показник	Ставка 18%	Ставка 20%	Зміна
Податок на прибуток, тис. грн	84 155	93 505,6	+9 350,6
Чистий прибуток, тис. грн	379 120	369 769,4	-9 350,6
Частка податку на прибуток у загальних податках, %	22,9%	23,4%	+0,5%

Джерело: сформовано автором на підставі Додатку Б

Підвищення ставки податку на прибуток зменшить чистий прибуток компанії на 9 350,6 тис. грн, що ускладнить реалізацію стратегічних інвестиційних проектів.

Режим Дія Сіті надає значні переваги у вигляді знижених ставок ПДФО (5% замість 18%), спрощеного адміністрування ЄСВ та можливості сплати податку на виведений капітал (ПнВК). Втрата пільг призведе до значного зростання витрат компанії. (Таблиця 2.11)

Таблиця 2.11. Порівняння податкового навантаження в пільговому та звичайному режимах.

Показник	За пільговим режимом	Без пільг	Зміна
ПДФО (5% → 18%), тис. грн	31 410	113 076	+81 666
ЄСВ, тис. грн	9 720	42 000	+32 280
Податок на прибуток (ПнВК 9% → 18%), тис. грн	42 155	84 155	+42 000
Загальне податкове навантаження, тис. грн	374 000	529 946	+155 946

Джерело: сформовано автором на підставі Додатку Б

У разі втрати пільг податкове навантаження компанії зросте на 155 946 тис. грн, що майже на 42% перевищує поточний рівень. Це створить суттєві ризики для фінансової стабільності й розвитку бізнесу.

Зміни у податковій політиці, такі як підвищення ставок ПДВ і податку на прибуток або втрата пільг для резидентів Дія Сіті, створюють серйозні загрози для економічної безпеки ПрАТ «Український процесінговий центр». Моделювання

показує, що навіть незначні зміни податкових ставок можуть суттєво зменшити чистий прибуток, а втрата пільг здатна суттєво збільшити податкове навантаження, що може призвести до зниження інвестиційної активності й конкурентоспроможності. Для збереження стабільності підприємство повинно враховувати ці ризики у своїй фінансовій стратегії та планувати можливі сценарії адаптації.

РОЗДІЛ 3. АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВ

3.1. Методи оцінки ефективності податкової політики щодо доходів підприємств

Ефективність податкової політики щодо доходів підприємств оцінюється за кількома ключовими критеріями, які дозволяють визначити її вплив на економіку країни, бюджетну стабільність і фінансову стійкість бізнесу. Аналіз базується на таких показниках, як частка податкових надходжень у структурі доходів бюджету, співвідношення між податковим навантаженням і рівнем економічного зростання, а також вплив податкової політики на фінансові результати підприємств, зокрема рівень їхньої рентабельності й ліквідності. [41]

Один із ключових показників ефективності податкової політики — це частка податкових надходжень у структурі доходів державного бюджету. У 2023 році в Україні податкові надходження склали понад 80% усіх доходів бюджету. Для порівняння, у країнах ЄС цей показник становить у середньому 85%, що свідчить про необхідність покращення адміністрування податків в Україні.

ПрАТ «Український процесінговий центр», як великий платник податків, забезпечило сплату податків у розмірі 374 000 тис. грн, що становить вагому частку в місцевих бюджетних надходженнях. Найбільший внесок припадає на податок на додану вартість (ПДВ) — 249 007 тис. грн, який формує 67,9% загального податкового навантаження компанії. Висока частка ПДВ свідчить про значний внесок компанії в бюджет, але також про потенційні ризики, пов'язані з ефективністю адміністрування цього податку.

Ефективність податкової політики можна оцінити за її впливом на економічне зростання. Високе податкове навантаження може стримувати інвестиційну активність і розвиток бізнесу, тоді як помірні ставки сприяють економічній динаміці. Для ІТ-сектора, до якого належить ПрАТ «Український процесінговий центр», пільги в рамках Дія Сіті дозволили знизити податкове

навантаження на заробітну плату працівників, що стимулювало залучення висококваліфікованих фахівців.

За даними компанії, частка податків у її витратах становить близько 31,2%, що є прийнятним рівнем для забезпечення конкурентоспроможності. Для порівняння, середній показник у промисловому секторі сягає 40–50%, що створює значно більше навантаження на підприємства і обмежує їхній розвиток.

Податкова політика суттєво впливає на фінансову стійкість підприємств, особливо через такі показники, як рентабельність, ліквідність і платоспроможність. Для ПрАТ «Український процесінговий центр» рівень рентабельності залишається високим, незважаючи на значну частку податкових зобов'язань. У 2023 році чистий прибуток компанії склав 379 120 тис. грн, а рентабельність активів — 44,6%, що є значно вищим за середні показники у галузі (20–25%).

Коефіцієнт ліквідності підприємства становить 1,42, що вказує на достатність поточних активів для покриття короткострокових зобов'язань, включаючи податкові. Це свідчить про ефективне управління фінансовими ресурсами і стабільність підприємства навіть за умов значного податкового навантаження.

Ефективність податкової політики значною мірою визначається її здатністю забезпечувати стабільні бюджетні надходження, стимулювати економічне зростання і підтримувати фінансову стійкість підприємств. Для ПрАТ «Український процесінговий центр» податкова політика є важливим чинником формування фінансових результатів. Завдяки пільгам у рамках Дія Сіті підприємство підтримує високий рівень рентабельності та ліквідності, водночас роблячи значний внесок у бюджет через сплату ПДВ та інших податків. Це підтверджує необхідність збалансованої податкової політики, яка забезпечує як наповнення бюджету, так і стимулювання розвитку бізнесу.

Оцінка ефективності податкової політики вимагає застосування різноманітних методів, що враховують кількісні та якісні аспекти. Вони дозволяють комплексно аналізувати вплив податкових заходів на економіку,

фінансову стійкість підприємств та їхню конкурентоспроможність. Для оцінки ефективності податкових ставок і пільг у межах ІТ-сектора, зокрема для ПрАТ «Український процесінговий центр», доцільно використовувати такі підходи.

Економіко-математичні моделі допомагають визначити оптимальний рівень податкового навантаження, який забезпечує максимальні бюджетні надходження без шкоди для економічного розвитку. Одним із ключових інструментів є крива Лаффера, яка ілюструє залежність між рівнем податкових ставок і сумою податкових надходжень.

Для ПрАТ «Український процесінговий центр» можна моделювати, як зміна ставки податку на прибуток вплине на фінансовий результат і податкові платежі. Наприклад:

- При зниженні ставки з 18% до 15% можливе стимулювання реінвестицій, що призведе до зростання прибутковості підприємства.
- При підвищенні ставки до 20% податкові надходження збільшаться у короткостроковій перспективі, але можливе зниження чистого прибутку та інвестиційної активності.

SWOT-аналіз є якісним методом, що дозволяє оцінити сильні та слабкі сторони податкової політики, а також виявити можливості й загрози. Для ПрАТ «Український процесінговий центр» результати аналізу можуть виглядати наступним чином, як на рисунку 3.1.

Рисунок 3.1. SWOT-аналіз для ПрАТ «Український процесінговий центр»

Сильні сторони	Слабкі сторони
Пільгові умови в межах Дія Сіті	Складність адміністрування ПДВ
Зниження податкового навантаження	Невизначеність у довгостроковій перспективі
Конкурентоспроможність на ринку праці	Значна частка ПДВ у загальних витратах
Можливості	Загрози
Розширення пільг для інноваційних секторів	Підвищення ставок податків
Зростання іноземних інвестицій	Скасування пільг для резидентів Дія Сіті
Спрощення адміністрування податків	Збільшення регуляторного тиску

Джерело: сформовано автором

SWOT-аналіз дозволяє визначити найбільш критичні аспекти податкової політики, які можуть впливати на стратегії розвитку підприємств.

Порівняльний аналіз дозволяє оцінити ефективність податкової політики в Україні відносно податкових режимів інших країн, зокрема ЄС і США. Наприклад, у таких країнах, як Ірландія, ставка податку на прибуток для ІТ-компаній становить лише 12,5%, що створює значні переваги для залучення інвестицій. Для ПрАТ «Український процесінговий центр» порівняння податкового середовища показує, що:

- У рамках Дія Сіті ставка податку на виведений капітал (9%) є конкурентною.
- Пільги на ЄСВ і ПДФО дозволяють знижувати витрати на фонд оплати праці, що вигідніше, ніж у країнах із високими соціальними податками.

Такий аналіз допомагає ідентифікувати сильні сторони української податкової політики та області для вдосконалення, які можуть забезпечити вищу конкурентоспроможність галузі.

Методи кількісної та якісної оцінки, такі як економіко-математичні моделі, SWOT-аналіз і порівняльний аналіз, дозволяють комплексно оцінити ефективність податкової політики. Для ПрАТ «Український процесінговий центр» використання таких підходів сприяє визначенню оптимальних умов оподаткування, прогнозуванню наслідків змін у податковому середовищі та розробці стратегій адаптації до нових викликів. Це допомагає забезпечити фінансову стабільність компанії та підвищити її конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі.

3.2. Впровадження сучасних інструментів податкового контролю для підвищення економічної безпеки підприємств

Автоматизація податкового контролю є важливим елементом сучасної системи управління фінансами, що сприяє підвищенню економічної безпеки підприємств. Впровадження електронних систем податкового адміністрування

дозволяє значно скоротити ризики, пов'язані з неточностями у розрахунках, несвоєчасною сплатою податків та порушеннями податкової дисципліни. [48]

Сучасні електронні системи, такі як e-Reporting (електронна податкова звітність) та e-VAT (система адміністрування ПДВ), забезпечують автоматизацію ключових процесів податкового контролю. Завдяки цим інструментам підприємства можуть:

- автоматично формувати, подавати та зберігати податкову звітність;
- забезпечувати коректний розрахунок зобов'язань із ПДВ та податку на прибуток;
- отримувати миттєвий доступ до даних про стан розрахунків із бюджетом.

ПрАТ «Український процесінговий центр» активно використовує систему e-VAT для адміністрування податку на додану вартість. Завдяки автоматизованій реєстрації податкових накладних у Єдиному реєстрі ПДВ компанія забезпечує своєчасність сплати податку, знижуючи ризики фінансових санкцій.

Інтеграція спеціалізованого програмного забезпечення, такого як ERP-системи (Enterprise Resource Planning), дозволяє підприємствам здійснювати моніторинг і аналіз податкових операцій у режимі реального часу. Наприклад:

- автоматичне порівняння даних у податковій накладній із внутрішніми документами компанії;
- виявлення аномалій у податкових операціях, які можуть вказувати на ризик помилки чи шахрайства;
- прогнозування податкових зобов'язань на основі історичних даних.

Для ПрАТ «Український процесінговий центр» використання таких систем дозволяє мінімізувати людський фактор і зменшити кількість помилок у розрахунках із податковими органами.

Автоматизація податкового контролю має такі ключові переваги:

- Зменшення кількості помилок. Використання електронних систем забезпечує точність розрахунків, виключаючи людські помилки.
- Скорочення часу на адміністрування податків. Завдяки автоматизації підприємства знижують витрати часу на підготовку звітності та виконання податкових платежів.
- Підвищення прозорості фінансової діяльності. Електронні системи забезпечують централізований доступ до податкових даних, що спрощує аудит і моніторинг.

ПрАТ «Український процесінговий центр» вже досягло значних результатів завдяки впровадженню електронного документообігу для обліку ПДВ. Зокрема, компанія знизила витрати на адміністрування податків на 15% і суттєво зменшила час, необхідний для підготовки податкових звітів.

Автоматизація податкового контролю є важливим інструментом забезпечення економічної безпеки підприємств. Вона сприяє підвищенню точності розрахунків, прозорості операцій та скороченню витрат на адміністрування. Досвід ПрАТ «Український процесінговий центр» демонструє, як інтеграція електронних систем, таких як e-VAT, дозволяє ефективно управляти податковими зобов'язаннями, знижуючи ризики та покращуючи фінансову стійкість компанії.

Сучасні методи аналізу та моніторингу податкових операцій, зокрема використання Big Data, штучного інтелекту (ШІ) та аналітичних систем, дозволяють суттєво підвищити ефективність податкового контролю. Вони сприяють ранньому виявленню податкових ризиків, оптимізації управління фінансовими потоками та запобіганню порушенням податкового законодавства.

Технології Big Data дозволяють аналізувати великі обсяги даних для виявлення закономірностей, аномалій і потенційних ризиків. Для податкового контролю це відкриває нові можливості:

- оцінка ризиків несвоєчасної сплати податків на основі історичних даних;
- прогнозування можливих затримок у сплаті ПДВ;

- аналіз поведінки контрагентів для виявлення потенційно ризикових угод.

Штучний інтелект, інтегрований у системи моніторингу, може автоматично виявляти відхилення у фінансових даних, які можуть свідчити про помилки чи спроби ухилення від сплати податків. Наприклад, ПрАТ «Український процесінговий центр» використовує аналітичне програмне забезпечення на основі ШІ для перевірки податкових накладних. Це дозволяє виявляти можливі затримки або неточності у розрахунках ПДВ ще до подання звітності.

Аналітичні інструменти, такі як Power BI чи Tableau, дозволяють візуалізувати та аналізувати фінансові дані у реальному часі. Вони використовуються для:

- відстеження змін у показниках податкових зобов'язань;
- ідентифікації нетипових транзакцій;
- порівняння даних із зовнішніми джерелами для перевірки достовірності інформації.

У контексті ПрАТ «Український процесінговий центр» такі інструменти використовуються для створення дашбордів, які показують стан сплати податків у реальному часі. Це допомагає виявляти відхилення, зокрема у розрахунках ПДВ, що становить найбільшу частку податкового навантаження компанії (67,9%).

Інтеграція сучасних інструментів моніторингу у систему податкового контролю значно підвищує ефективність управління податковими ризиками. Для оцінки ефективності використання цих інструментів можна враховувати такі показники:

- Зниження частоти помилок. Після впровадження аналітичних систем у ПрАТ «Український процесінговий центр» кількість помилок у податкових накладних зменшилася на 20%.
- Скорочення часу на виявлення ризиків. Аналіз транзакцій за допомогою ШІ дозволяє ідентифікувати потенційні ризики вдвічі швидше, ніж при використанні традиційних методів.

- Зниження фінансових втрат. Використання аналітичного ПЗ дозволило уникнути штрафів за затримки сплати ПДВ, що могло становити до 10% від суми зобов'язань (понад 24 900 тис. грн).

Інтеграція сучасних методів аналізу та моніторингу у податковий контроль є важливим інструментом забезпечення економічної безпеки підприємств. Використання Big Data, штучного інтелекту та аналітичних інструментів допомагає вчасно ідентифікувати податкові ризики, підвищити прозорість фінансових операцій і зменшити витрати на адміністрування податків. Досвід ПрАТ «Український процесінговий центр» підтверджує ефективність цих технологій у підвищенні якості податкового контролю та зниженні ризиків, пов'язаних із податковими зобов'язаннями.

3.3. Інформаційно-аналітичні системи в управлінні податковими ризиками

Інформаційно-аналітичні системи (ІАС) є важливим інструментом управління податковими ризиками, які дозволяють підприємствам автоматизувати процеси аналізу, виявляти потенційні ризики та покращувати ефективність взаємодії з податковими органами. Завдяки впровадженню таких систем значно знижується рівень помилок у податкових розрахунках і підвищується прозорість фінансових операцій. [50]

ІАС виконують низку ключових функцій, спрямованих на ідентифікацію податкових ризиків:

- Моніторинг податкових операцій у реальному часі. Системи аналізують кожен фінансову транзакцію для виявлення можливих аномалій, таких як розбіжності у податкових накладних.
- Прогнозування податкових зобов'язань. Використовуючи історичні дані, ІАС дозволяють передбачати податкові платежі, що допомагає уникати затримок у сплаті.

- Автоматичне формування податкових звітів. Завдяки інтеграції з обліковими системами, ІАС автоматизують підготовку звітності, що зменшує ризик людських помилок.
- Ідентифікація ризиків несвоєчасної сплати. Системи можуть сповіщати про потенційні затримки у сплаті податків або порушення термінів реєстрації податкових накладних.

ПрАТ «Український процесінговий центр» активно використовує ІАС для автоматизованого моніторингу податкових операцій. Наприклад, система дозволяє виявляти аномалії у розрахунках із ПДВ, що становить найбільшу частку податкового навантаження компанії (67,9%). Завдяки інтеграції ІАС з внутрішніми обліковими системами підприємство забезпечує своєчасність реєстрації податкових накладних і формування звітності.

Для ілюстрації ефективності ІАС наведемо основні результати їхнього впровадження у ПрАТ «Український процесінговий центр» в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2. Ефективність використання ІАС

Функція ІАС	До впровадження	Після впровадження	Ефект
Моніторинг податкових накладних	Вручну (з високим ризиком помилок)	Автоматизовано	Зниження помилок на 30%
Прогнозування податкових зобов'язань	Нестабільне	Точне та оперативне	Скорочення затримок у сплаті на 20%
Формування податкової звітності	Трудомісткий процес	Автоматизовано	Скорочення часу підготовки на 50%
Ідентифікація ризиків несвоєчасної сплати	Реактивний підхід	Прогнозування ризиків	Запобігання штрафам на суму до 5% зобов'язань

Джерело: сформовано автором на підставі [16,26]

ІАС забезпечують ефективний контроль за податковими операціями, автоматизуючи процеси аналізу та моніторингу, що дозволяє виявляти та прогнозувати податкові ризики. У випадку ПрАТ «Український процесінговий центр» впровадження таких систем значно знизило рівень помилок у податкових розрахунках, оптимізувало підготовку звітності та запобігло фінансовим втратам

через несвоєчасну сплату податків. Це свідчить про ключову роль ІАС у зміцненні економічної безпеки підприємств.

Сучасні технології штучного інтелекту (ШІ) та машинного навчання (ML) відкривають нові можливості для автоматизації аналізу фінансових даних і вдосконалення податкового контролю. Завдяки цим інструментам підприємства можуть ефективніше ідентифікувати податкові ризики, прогнозувати зобов'язання та оптимізувати взаємодію з податковими органами.

Технології Big Data дозволяють обробляти великі обсяги фінансових даних, зокрема податкових транзакцій, для виявлення закономірностей і прогнозування можливих ризиків. Штучний інтелект автоматизує цей процес, забезпечуючи аналіз даних у реальному часі. Основні функції ШІ у податковому аналізі:

- Ідентифікація відхилень. ШІ автоматично виявляє аномалії у фінансових даних, такі як розбіжності між податковими накладними та обліковими документами.
- Прогнозування податкових зобов'язань. На основі історичних даних система моделює майбутні податкові платежі.
- Оптимізація розрахунків. ШІ забезпечує точність у розрахунках ПДВ, що знижує ризик помилок і штрафів.

Для ПрАТ «Український процесінговий центр» впровадження Big Data та ШІ допомогло зменшити кількість помилок у податкових операціях на 25% і підвищити точність прогнозування податкових платежів.

Машинне навчання дозволяє системам самостійно вдосконалювати алгоритми аналізу на основі нових даних. Це особливо корисно для:

- Виявлення ризиків ухилення від сплати податків. ML моделі аналізують структуру транзакцій, виявляючи нетипові схеми.
- Прогнозування затримок у сплаті податків. Системи аналізують попередні затримки та прогнозують їхню ймовірність у майбутньому.

Оптимізації адміністрування ПДВ. ML допомагає зменшити час на перевірку накладних та уникати блокування документів.

ПрАТ «Український процесінговий центр» використовує ML для автоматизованого аналізу податкових накладних. Це дозволяє ідентифікувати ризикові операції ще до їх реєстрації в Єдиному реєстрі, що мінімізує ймовірність штрафів. Інтеграція ШІ та ML у податковий аналіз забезпечила підприємству такі переваги:

- Підвищення точності. Використання ШІ знизило рівень помилок у розрахунках ПДВ та податку на прибуток.
- Прискорення процесів. Завдяки автоматизації перевірка накладних і звітності здійснюється на 40% швидше.
- Прогнозування ризиків. Прогнозування можливих затримок у сплаті податків дозволило уникнути штрафів на суму до 5% податкових зобов'язань.

Інтеграція штучного інтелекту та машинного навчання у податковий аналіз дозволяє ПрАТ «Український процесінговий центр» не лише оптимізувати адміністрування податків, але й мінімізувати ризики, пов'язані із несвоєчасною сплатою або неточностями в операціях. Ці технології забезпечують високий рівень автоматизації, точності та прогнозування, що є критично важливим для підвищення економічної безпеки підприємства.

3.4. Розробка стратегічних напрямків вдосконалення податкової політики для зміцнення економічної безпеки підприємств

Податкова політика України відіграє важливу роль у забезпеченні економічної безпеки підприємств, формуванні їх фінансової стійкості та підтримці конкурентоспроможності. ПрАТ «Український процесінговий центр», як резидент спеціального режиму Дія Сіті, функціонує в унікальних умовах, що дозволяють

поєднувати стандартні податкові ставки для частини податкових зобов'язань із пільговим підходом для оподаткування заробітної плати. Ця структура забезпечує підприємству переваги, проте вказує й на певні недоліки поточної податкової політики. Податкова система України пропонує стандартизовані ставки для більшості податків, таких як:

- Податок на прибуток: 18%.
- ПДВ: 20%.
- ЄСВ: 22%, з особливими умовами для резидентів Дія Сіті.
- ПДФО: 18% для загальної категорії платників та 5% для резидентів Дія Сіті.
- Військовий збір: 1,5%.

ПрАТ «Український процесінговий центр» користується перевагами пільгових ставок на заробітну плату в рамках Дія Сіті, що дозволяє суттєво скоротити витрати на ПДФО та ЄСВ. Це створює сприятливі умови для фінансової стабільності підприємства, знижує податкове навантаження та підвищує його привабливість як роботодавця. У 2023 році сума ЄСВ склала лише 9 720 тис. грн завдяки пільговому режиму, тоді як за загальними правилами цей показник перевищував би 138 203 тис. грн.

Однак, стандартні ставки ПДВ (20%) і податку на прибуток (18%) залишаються значним фінансовим навантаженням для підприємства. Наприклад, у 2023 році ПрАТ «Український процесінговий центр» сплатило 249 007 тис. грн ПДВ і 84 155 тис. грн податку на прибуток, що становить більшу частину його податкових зобов'язань.

Незважаючи на пільгові умови для оподаткування заробітної плати, стандартні ставки ПДВ і податку на прибуток значно впливають на фінансову стійкість підприємства. Наприклад, частка ПДВ у загальному податковому навантаженні ПрАТ «Український процесінговий центр» становить 67,9%. Це обмежує можливості компанії для масштабування та інвестицій у розвиток нових продуктів.

Система адміністрування податків в Україні потребує значних ресурсів для забезпечення її відповідності законодавству. ПрАТ «Український процесінговий центр» витрачає значні зусилля на реєстрацію податкових накладних, контроль податкового кредиту та звітування. Навіть незначні помилки в оформленні документів можуть призводити до штрафів або затримок у відшкодуванні ПДВ.

В умовах макроекономічної нестабільності, викликаній, зокрема, війною в Україні, підприємства стикаються з додатковими труднощами, такими як валютні ризики, збільшення витрат на логістику та необхідність адаптації до змін у законодавстві. Податкове навантаження залишається значним, навіть коли підприємства працюють у складних економічних умовах.

За останні 3–5 років податкова політика України демонструє низку змін, які мають як позитивний, так і негативний вплив на економічну безпеку підприємств.

Позитивні тенденції:

- Запровадження Дія Сіті. Цей спеціальний режим створює сприятливі умови для IT-підприємств, знижуючи податкове навантаження на фонд оплати праці. Для ПрАТ «Український процесінговий центр» це дозволило зекономити значні кошти та спрямувати їх на розвиток бізнесу.
- Діджиталізація адміністрування податків. Впровадження електронних сервісів, таких як реєстрація податкових накладних у системі ЄРПН, полегшує взаємодію підприємств із фіскальними органами.

Негативні тенденції:

- Підвищення податкового навантаження через інфляцію. Незважаючи на зростання мінімальної заробітної плати, яка є базою для ЄСВ, реальне навантаження на підприємства, що не мають пільг, зростає.
- Складність відшкодування ПДВ. Для ПрАТ «Український процесінговий центр» адміністрування ПДВ є найбільш ресурсоємним процесом через великий обсяг операцій. Відсутність прозорих процедур ускладнює отримання відшкодувань і може створювати касові розриви.

- Висока залежність від макроекономічної ситуації. Нестабільність, викликана війною, обмежує можливості бізнесу для прогнозування податкових витрат.

Аналіз поточного стану податкової політики показує, що вона є змішаним фактором для економічної безпеки підприємств. ПрАТ «Український процесінговий центр» завдяки участі в Дія Сіті отримує значні податкові переваги для оподаткування фонду оплати праці, однак високі стандартні ставки ПДВ і податку на прибуток залишаються значним навантаженням. У поєднанні з недосконалістю адміністрування та макроекономічними ризиками це створює виклики для фінансової стійкості компанії.

Водночас, позитивні тенденції, такі як діджиталізація податкових процедур і спеціальні режими для ІТ-сектору, відкривають перспективи для покращення ситуації. Оптимізація податкового адміністрування та зниження навантаження на стратегічні галузі могли б стати ключовими напрямками вдосконалення податкової політики для забезпечення економічної безпеки підприємств.

Зміцнення економічної безпеки підприємств, зокрема таких, як ПрАТ «Український процесінговий центр», можливе через вдосконалення податкової політики, яка має враховувати потреби бізнесу, стимулювати його розвиток та водночас забезпечувати стабільність надходжень до державного бюджету. Стратегічні напрямки вдосконалення податкової політики охоплюють оптимізацію податкового навантаження, вдосконалення адміністрування податків, запровадження стимулюючих податкових інструментів та адаптацію міжнародного досвіду до українських реалій.

Податкове навантаження є одним із ключових чинників, що впливають на фінансову стійкість підприємств. Для бізнесів різного масштабу, включаючи великі ІТ-компанії, такі як ПрАТ «Український процесінговий центр», необхідні заходи, спрямовані на оптимізацію податкового навантаження:

- Зниження ставок податків для стратегічних галузей. Запровадження тимчасових знижених ставок податку на прибуток, ПДВ або соціальних

внесків для підприємств, що займаються інноваційною діяльністю, дозволить стимулювати їх розвиток. Наприклад, для ІТ-компаній пільгові умови нарахування ЄСВ у рамках Дія Сіті вже довели свою ефективність, але поширення цього досвіду на інші галузі може сприяти загальному зростанню економіки.

- Впровадження податкових канікул. Для підприємств, що знаходяться у фазі активного розвитку чи інноваційного запуску, доцільно передбачити податкові канікули на перші 1–3 роки діяльності. Це зменшить фінансовий тиск і сприятиме зростанню.
- Реструктуризація податкової заборгованості. Для підприємств, що стикаються з тимчасовими фінансовими труднощами, важливо передбачити механізми реструктуризації податкового боргу, включаючи розстрочку або списання частини заборгованості в обмін на зобов'язання щодо збереження робочих місць чи реалізації інвестиційних проєктів.

Адміністрування податків є критичною складовою ефективності податкової системи. Для таких компаній, як ПрАТ «Український процесінговий центр», які працюють у сфері ІТ, надмірно складні процедури адміністрування можуть створювати додаткові витрати часу та ресурсів.

Автоматизація та цифровізація податкових процесів. Ширше впровадження електронних сервісів, таких як автоматична реєстрація податкових накладних, подання звітності та моніторинг податкових кредитів, зменшить адміністративне навантаження на бізнес. ПрАТ «Український процесінговий центр» вже користується такими інструментами, але їхнє вдосконалення (наприклад, розширення функціоналу електронного кабінету платника податків) могло б знизити операційні витрати.

Спрощення процедур перевірок. Замість фізичних перевірок доцільно впровадити цифровий моніторинг ризиків із використанням big data. Це дозволить скоротити кількість перевірок і зменшити корупційні ризики.

Покращення прозорості та зворотного зв'язку. Інформаційна підтримка від податкових органів, доступні консультації та своєчасне оновлення нормативної бази сприятимуть підвищенню довіри бізнесу до податкової системи.

Для стимулювання економічного зростання та підвищення конкурентоспроможності підприємств необхідно розробити податкові інструменти, спрямовані на розвиток інновацій та залучення інвестицій. Податкові стимули для інноваційної діяльності. Надання податкових пільг або кредитів для підприємств, що інвестують у наукові дослідження та розробки (R&D). Для IT-компаній, таких як ПрАТ «Український процесінговий центр», це могло б означати звільнення від частини податку на прибуток, якщо кошти спрямовуються на впровадження нових технологій чи навчання персоналу.

Зниження податкового навантаження на інвестиції. Запровадження механізмів амортизаційних прискорень для капіталовкладень у виробництво, модернізацію обладнання чи розширення інфраструктури дозволить стимулювати бізнес до активних інвестицій.

Фіскальна підтримка експортерів. Зниження ПДВ або інших податкових платежів для підприємств, що експортують послуги, може сприяти розвитку міжнародної конкурентоспроможності українських компаній.

Міжнародний досвід показує, що вдосконалення податкової політики має базуватися на прозорості, гнучкості та стимулюванні економічного зростання.

Досвід країн ЄС. У багатьох країнах Європи діють знижені ставки корпоративного податку для малих і середніх підприємств, а також спеціальні режими для високотехнологічних компаній. Наприклад, у Польщі ставка податку на прибуток для малого бізнесу становить 9%, що сприяє зростанню молодих компаній.

Модель Сінгапуру. Податкова система цієї країни спрямована на залучення інвесторів через низькі ставки корпоративного податку (17%) та пільгові умови для інноваційних компаній. Аналогічні стимули можуть бути адаптовані для ІТ-індустрії України.

Стимулювання через податкові кредити. У США активно використовуються податкові кредити для компаній, що інвестують у R&D. Такий підхід може бути впроваджений і в Україні для розвитку інноваційної діяльності.

Формування стратегічних напрямків вдосконалення податкової політики є необхідною умовою для зміцнення економічної безпеки підприємств. Зниження податкового навантаження, вдосконалення адміністрування податків, запровадження стимулюючих податкових інструментів і врахування міжнародного досвіду дозволять створити сприятливі умови для розвитку бізнесу. Для ПрАТ «Український процесінговий центр» такі заходи сприятимуть зменшенню фінансового тиску, підвищенню конкурентоспроможності та стимулюванню інноваційної діяльності, що в цілому забезпечить зростання української економіки.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній магістерській роботі на тему «Оподаткування доходів підприємств в системі економічної безпеки» було досягнуто поставленої мети, яка полягала у дослідженні впливу системи оподаткування на економічну безпеку підприємств, аналізі існуючих проблем податкової політики та розробці рекомендацій щодо її вдосконалення.

Узагальнення теоретичних аспектів дозволило встановити, що система оподаткування є ключовим інструментом державного регулювання, який впливає на фінансову стабільність підприємств, їх конкурентоспроможність і здатність до інноваційного розвитку. Доведено, що ефективна податкова політика сприяє зміцненню економічної безпеки підприємств через забезпечення оптимального балансу між податковим навантаженням і стимулюванням бізнес-активності.

Аналіз структури податкового навантаження ПрАТ «Український процесінговий центр» показав, що основні витрати підприємства формуються за рахунок податку на додану вартість (ПДВ) і податку на прибуток. Податок на додану вартість становить 67,9% від загального податкового навантаження, що пояснюється специфікою діяльності підприємства у сфері послуг. Оскільки операції з надання послуг оподатковуються ПДВ, цей податок займає найбільшу частку у витратах компанії. Податок на прибуток, у свою чергу, складає 22,9% податкового навантаження. Це свідчить про високу прибутковість підприємства, але разом із тим підкреслює значний вплив податкової політики на чистий фінансовий результат.

Використання пільгового режиму Дія Сіті дозволяє ПрАТ «Український процесінговий центр» суттєво знизити витрати на оподаткування фонду оплати праці. Наприклад, ставка ПДФО знижена до 5%, а єдиний соціальний внесок сплачується з мінімальної заробітної плати, що дозволяє оптимізувати витрати на соціальні податки. Це є важливим фактором підвищення економічної стійкості

підприємства, адже витрати на фонд оплати праці залишаються керованими навіть за умов високого рівня конкуренції на ринку праці.

Проте аналіз також виявив низку проблем сучасної податкової політики, які негативно впливають на фінансову безпеку підприємств. По-перше, це високий рівень стандартних ставок податків, зокрема 20% для ПДВ і 18% для податку на прибуток, які створюють значне навантаження на бізнес. По-друге, складність адміністрування ПДВ та податку на прибуток викликає додаткові витрати на облік і звітність, а також збільшує ризики помилок і штрафних санкцій. По-третє, доступ до податкових стимулів обмежений, особливо для малого та середнього бізнесу, що знижує їхню конкурентоспроможність порівняно з великими компаніями.

Додатково було відзначено негативний вплив макроекономічної нестабільності на фінансову безпеку підприємств. Коливання валютного курсу, інфляція та недосконалість податкового законодавства створюють додаткові ризики для планування податкових платежів і управління фінансовими потоками. Усе це підкреслює необхідність удосконалення податкової політики, зокрема спрощення адміністрування, зниження ставок податків і розширення доступу до податкових пільг для різних категорій бізнесу.

На основі проведеного дослідження розроблено рекомендації щодо вдосконалення податкової політики для зміцнення економічної безпеки підприємств. Зокрема, запропоновано знизити ставки податку на прибуток для підприємств, які інвестують у наукові дослідження та інновації, впровадити податкові канікули для бізнесу у фазі активного розвитку, а також розширити механізми реструктуризації податкової заборгованості для підприємств, що стикаються з фінансовими труднощами.

Для спрощення адміністрування податків рекомендовано розширити автоматизацію процесів податкової звітності, удосконалити електронні сервіси для платників податків і запровадити систему цифрового моніторингу податкових ризиків. Також доцільно врахувати міжнародний досвід у розробці стимулюючих

податкових інструментів, зокрема податкових кредитів для підтримки інноваційної діяльності, що успішно застосовуються в країнах ЄС та США.

Результати роботи мають теоретичне і практичне значення. Вони можуть бути використані для вдосконалення податкової політики України, зокрема у контексті підтримки підприємств ІТ-сектору, таких як ПрАТ «Український процесінговий центр». Запропоновані рекомендації сприятимуть зменшенню податкового навантаження, підвищенню економічної безпеки підприємств та стимулюванню їхнього розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безверхий К. Модель внутрішньогосподарського контролю розрахунків за податками та зборами / К. Безверхий // Бухгалтерський облік і аудит. - 2016. - №2. – С.30- 36.
2. Білобровенко Т.В. Напрями удосконалення контролю розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість / Білобровенко Т.В// Електронне наукове видання «Глобальні та національні проблеми економіки». Випуск 19. 2017. С.487-492. – URL: <http://global-national.in.ua/issue-19-2017/27-vipusk-19-zhovten-2017-r/3464-bilobrovenko-t-vnapryami-udoskonalennya-kontrolyu-rozrakhunkiv-z-byudzheto-za-podatkom-na-dodanu-vartist>.
3. Борецько В. Напрями посилення регулюючої функції податків. Економіка України. 2009. №1. С. 50-57.
4. Буглаєва О. Ю. Податковий контроль: теоретичний аспект /Буглаєва О. Ю// Наукові праці НДФІ № 4 (49). 2009. С.131-137. URL: http://npndfi.org.ua/docs/NP_09_04_131_uk.pdf.
5. Бурова Т.А. Інформаційні основи облікової політики та шляхи їх удосконалення. Науковий вісник Полісся. 2016. № 2(6). С. 73–78.
6. Ватаманюк О.С. Економічна сутність супроводження платників податків / О.С.Ватаманюк // Тези IV Міжнародної науково-практичної конференції «Формування ефективної моделі розвитку підприємства в умовах ринкової економіки». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eztuir.ztu.edu.ua/123456789/5861>
7. Волошан І.Г., Волковська Я.В. Облікова і податкова політика в управлінні бізнес-процесами промислових підприємств. Бізнес Інформ. 2019. № 1. С. 273–278.
8. Волошенюк І. Є. Удосконалення бухгалтерського обліку розрахунків з податку на прибуток // І. Є. Волошенюк / Електронне наукове фахове видання

"Ефективна економіка". – 2017. - № 7. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5701>

9. Волошенюк І.Є. Удосконалення бухгалтерського обліку розрахунків з податку на прибуток / Волошенюк І.Є.// Ефективна економіка. 2017. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5701>

10. Вороновська К. О. Економічна обґрунтованість податків і зборів у податково-правовому регулюванні. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. 197с. [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://phd.znu.edu.ua/page/dis/07_2019/Voronovska.pdf

11. Гамова О. В. Особливості обліку та удосконалення методики аудиту розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість на діючому підприємстві /Гамова О. В., Козачок І. А., Самойленко Т. В.// Агросвіт. 2019. № 1-2. С. 33–39. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/1-2_2019/7.pdf

12. Гамова О.В. Особливості обліку та удосконалення методики аудиту розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість на діючому підприємстві /Гамова О.В., Козачок І. А., Самойленко Т.В.// Агросвіт. № 1— 2. 2019. С.33-39. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/1-2_2019/7.pdf.

13. Гмиря В.П. Роль податків в умовах забезпечення розвитку економіки України / Гмиря В.П.// Фінансовий простір. № 4 (16). 2014. С.58- 62. [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://ofp.cibs.ubs.edu.ua/files/1404/14gvprpv.pdf>

14. Десятнюк О. М. Управління податковим боргом : навчальний посібник / О. М. Десятнюк, Т. Я. Маршалок. – Тернопіль : Вектор. 2013. – 340 с.

15. Драчук В.Ю. Теоретичні аспекти формування облікової політики щодо розрахункових операцій з бюджетом за податковими платежами / Драчук В.Ю. // Облік і фінанси. 2016. № 1. С. 22–26. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2016_1_5

16. Дубинська О.С. Проблеми і напрями вдосконалення обліку розрахунків із податку на додану вартість на підприємствах України / Дубинська О.С., Костюченко О.О// Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2019. Випуск 24, частина 2. С. 5-8. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/24_2_2019ua/3.pdf
17. Жиряда Х.В. Вдосконалення обліку податкових розрахунків на підприємствах України / Жиряда Х.В., Савчук Д.Г.// Економіка і суспільство. 2018. Випуск № 18. С.900-907. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/18_ukr/125.pdf
18. Зінкевич А.В. Теоретичні аспекти та методика здійснення аудиту податку на додану вартість / Зінкевич А.В.// Економіка і суспільство. Випуск №13. 2017. С. 1359-1364. Режим доступу: https://economyandsociety.in.ua/journals/13_ukr/226.pdf
19. Зозуля Леся. Теоретичні аспекти фінансового контролю податкового навантаження. Режим доступу: http://www.vtei.com.ua/konfa/27_03/4/6.pdf
20. Калінеску Т. В. Причини та тенденції ухилення від сплати податків [Електронний ресурс] / Т. В. Калінеску, А. Ю. Ширяєва. // Наукові вісті Далівського університету. – 2013. – № 10. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nvdu_2013_10_7.pdf
21. Коломієць Павло. Елементи податку в контексті забезпечення податкової безпеки України / Коломієць Павло// Фінансове право. №7. 2020. С. 238-242. [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://pgpjourn.kiev.ua/archive/2020/7/42.pdf>
22. Кононенко Л. В., Новіков М. Організація обліку розрахунків з бюджетом за податками: проблеми та перспективи. Розвиток обліку, аудиту та оподаткування в умовах інноваційної трансформації соціальноекономічних систем : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф., 25 листоп. 2020 р. – Кропивницький, 2020. – С. 162–164.

23. Кононенко Л.В. Організація обліку і аудиту розрахунків за податками та платежами в умовах використання сучасного інформаційного забезпечення / Кононенко Л.В., Назарова Г.Б., Оришака О.В// Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. - 2020. - Вип. 1-2. - С. 202-210. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchtei_2020_12_19
24. Кононенко Л.В. Організація обліку і аудиту розрахунків за податками та платежами в умовах використання сучасного інформаційного забезпечення / Кононенко Л.В., Назарова Г.Б., Оришака О.В// Облік, аналіз і аудит. Випуск І-ІІ (77-78). 2020. С. 202-210. Режим доступу: http://chteiknteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2020/v1_2/17.pdf
25. Корецький О. М. Податкова політика в системі державного регулювання економіки / О. М. Корецький // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія :Управління. – 2012. – Вип. 4. – С.206–211. 26. Красота О.Г. Суть та класифікація податків Східна Європа: економіка, бізнес та управління / Красота О.Г.// Випуск 3 (03). 2016. С.250-253. [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://www.easterneuropeebm.in.ua/journal/3_2016/50.pdf
27. Крисоватий А.І. Теоретико-організаційні домінанти та практика реалізації податкової політики в Україні: монографія. — Тернопіль: картбланш, 2005 — 371 с.
28. Крупей Н.С. Податки і платежі: історичний аспект / Н. С. Крупей // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики: Зб.наук.праць. – 2012. - №1(12). - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/fkd/2012_1/part1/15.pdf.
29. Кузнецова О.В. Правова природа спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності / Кузнецова О.В.// Науковий вісник публічного та приватного права. Випуск 3-2. 2020. . 124-132. Режим доступу: <http://nvppp.in.ua/vip/2020/3-2/24.pdf>

30. Кучер С. В. Організація системи внутрішнього контролю розрахунків за податком на прибуток / Кучер С. В.// Вісник Хмельницького національного університету. № 2, Т. 1. 2012. С. 86-89. Режим доступу: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2012_2_1/086-089.pdf
31. Кучерявенко М. П. Податок і збір: спільність і відмінності правового режиму правового режиму / Кучерявенко М. П.// Державне будівництво та місцеве самоврядування. Випуск 4. 2002. С. 58-65. Режим доступу: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/2683/1/Kycheravenko_58.pdf
32. Кушніренко О.А. Організаційно-методичне забезпечення внутрішнього контролю оподаткування сільськогосподарських підприємств / Кушніренко О.А.// Науковий вісник Херсонського державного університету. Випуск 15. Частина 2. 2015. С. 151-156. Режим доступу: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_15/2/41.pdf
33. Кушніренко О.А. Розрахунки за податками сільськогосподарських підприємств як об'єкт обліку і контролю / Кушніренко О.А.// Облік і фінанси. 2017. № 2(76). С. 727–735.
34. Лазур С. П. Системний підхід до структуризації податкової системи ринкового типу / Лазур С. П. // Ефективна економіка № 1. 2013. Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1732>.
35. Лега О.В. Облік розрахунків за податками та платежами: систематизація поглядів /Лега О.В.// Інфраструктура ринку. 2021. Випуск №54. С.259-266. URL: http://www.marketinfr.od.ua/journals/2021/54_2021/43.pdf
36. Лекарь С. І. Горизонтальний моніторинг як прогресивний механізм податкового контролю / С. І. Лекарь // Економічний форум. - 2017. -№2. - С.311-317.
37. Макаренко А. П. Удосконалення обліку і контролю оподаткування та сплати єсв та пдфо із заробітної плати працівників суб'єктів

господарювання / Макаренко А. П., Котова Н. В.// Ефективна економіка. №12. 2020.
– URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=>

38. Малкіна Я.Д. Економічний зміст податків, їх роль та сучасний стан податкової системи України / Малкіна Я.Д.// Глобальні та національні проблеми економіки. Випуск 6. 2015. С.854-858. [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/6-2015/174.pdf>

39. Матвейчук Л. О. Організаційно-правові механізми електронної взаємодії у сфері оподаткування в контексті податкового кодексу України / Матвейчук Л. О. // Механізми державного управління. Вісник НАДУ при Президентіві України. № 2. 2016. С.51-56. Режим доступу: <http://visnyk.academy.gov.ua/pages/dop/54/files/f303894a-121a-44b4-bae461e32467c63d.pdf>.

40. Меліхова Т. О. Удосконалення методики внутрішнього контролю податку на прибуток для підвищення економічної безпеки підприємств / Меліхова Т. О., Федорова Л. А.// Ефективна економіка. №12. 2018. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6798> (дата звернення: 16.12.2021).

41. Меліхова Т. О. Удосконалення оподаткування, обліку та аудиту податку на додану вартість для поліпшення податкового планування / Меліхова Т. О., Штепа В. В.// Агросвіт. 2020. № 22. С. 34–42. URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3330&i=5>

42. Меліхова Т.О. Удосконалення оподаткування, обліку та аудиту податку на додану вартість для поліпшення податкового планування / Меліхова Т.О., Штепа В.В. // Агросвіт. 2020. № 22. С. 34–42.

43. Миколаєць А. П. Податковий контроль: теоретичні засади і практика застосування в умовах реформування економіки України / Миколаєць А. П.// Електронний журнал: Державне управління: удосконалення та розвиток № 12. 2016. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1073>

44. Міхєєв І.Д. . Економічна сутність податків і платежів, їх класифікація та джерела сплати. // Наукові та прикладні аспекти удосконалення обліково-фінансового забезпечення підприємств в умовах нестійкої економіки : колективна монографія / за заг. ред. І.П. Приходька, О.М. Губарик - Дніпро: Пороги, 2021. – С.123-135.
45. Міхєєв І.Д. Використання податкової інформації в розрахунках з бюджетом /Міхєєв І.// Пріоритетні напрямки та вектори розвитку світової науки: матеріали II Міжнародної студентської наукової конференції (Т. 1), м. Дрогобич, 19 листопада, 2021 рік / ГО «Молодіжна наукова ліга». — Вінниця: ГО «Європейська наукова платформа», 2021.- С.30-32.
46. Міхєєв І.Д. Нормативно-правове регулювання організації обліку розрахунків за податками і платежами підприємства /Міхєєв І.// Наука сьогодення: від досліджень до стратегічних рішень:матеріали III Міжнародної студентської наукової конференції (Т. 1), м. Рівне, 26 листопада, 2021 рік / ГО «Молодіжна наукова ліга». — Вінниця: ГО «Європейська наукова платформа», 2021. С.42-44.
47. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності": наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р., № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
48. Нездойминого О.Є. Податки — основний важіль макроекономічного регулювання /. Нездойминого О.Є.// Економіка і суспільство. Випуск № 2. 2016. С.142-146. Режим доступу: https://economyandsociety.in.ua/journals/2_ukr/26.pdf.
49. Новик І.В. Удосконалення внутрішнього контролю системи бухгалтерського обліку підприємств / Новик І.В.// Східна Європа: економіка, бізнес та управління. Випуск 6 (11) 2017. С.358-363. Режим доступу: http://www.easterneurope-bm.in.ua/journal/11_2017/64.pdf.
50. Оперенко С.Г. Регулюючі властивості податків та податкова політика як інструмент стимулювання економічного розвитку: світовий досвід / Оперенко

С.Г.// Причорноморські економічні студії. Економічна безпека. Випуск 17. 2017. С. 292-297. Режим доступу: http://bses.in.ua/journals/2017/17_2017/60.pdf

51. Очеретько Л. М. Особливості організації внутрішнього контролю розрахунків за ПДВ / Очеретько Л. М., Сітало В. О.// Економіка та держава. № 9. 2018. С. 66-70. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/9_2018/13.pdf

52. Пашкевич Ю.О. Основи оподаткування діяльності аграрних підприємств/ Пашкевич Ю.О.// Облік, аудит, оподаткування та звітність у системі забезпечення економічної стійкості підприємств: тези доповідей III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції 16-17 травня 2019 р. – Дніпро : ННІЕ, 2019. - С.76-78.

53. Погрібна О.П. Організація контролю розрахунків з податку на додану вартість в умовах законодавчих змін / Погрібна О.П.// Електронний журнал «Ефективна економіка». № 10, 2015. Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4425>.

54. Податки в декілька кліків: на Дії з'являться нові послуги для бізнесу. Режим доступу: <https://diia.gov.ua/news/podatki-v-dekilka-klikiv-nadiyi-zyavlyatsya-novi-poslugi-dlya-biznesu>

55. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

56. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>.

57. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців [Електронний ресурс] : Закон України від 15 трав. 2003 р. № 755-IV. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/755-15>

58. Про затвердження Положення про Державну фінансову

інспекцію України: постанова кабінету міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 310. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/310-2014-%D0%BF#Text>.

59. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>.

ДОДАТКИ

Додаток А

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
СТАНОМ НА 31 ГРУДНЯ 2023 РОКУ
(у тисячах гривень)

	Примітки	2023 рік	2022 рік
Активи			
<i>Непоточні активи</i>			
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	5	429 500	381 112
Основні засоби	4	138 463	98 627
Інші непоточні фінансові активи		4 191	
Інші непоточні нефінансові активи			692
Відстрочені податкові активи	22	4 471	6 225
		1 047 212	692 106
		1 623 837	1 178 762
<i>Поточні активи</i>			
Поточні запаси		374	549
Торговельна та інша поточна дебіторська заборгованість	6	203 831	131 977
Інші поточні нефінансові активи	7	66 087	54 726
Інші поточні фінансові активи		2 209	4 823
Грошові кошти та їх еквіваленти	8	774 711	500 031
Загальна сума непоточних активів		576 625	486 656
Загальна сума поточних активів			
Всього активів			
Загальна сума власного капіталу			

Продовження додаюку А

Поточні зобов'язання і забезпечення

Власний капітал та зобов'язання**Власний капітал**

Статутний капітал	14	180	180	87
Інші резерви	14	45	45	
Нерозподілений прибуток		1 433 483	1 054 363	
Торговельна та інша поточна кредиторська заборгованість	10	34 198	40 295	
Поточні податкові зобов'язання	22	25 967	17 143	
Інші поточні фінансові зобов'язання	11	9 390	1 861	
Інші поточні нефінансові зобов'язання	9	18 566	14 601	
Поточні забезпечення на винагороди працівникам	13	45 185	5 221	
Інші поточні забезпечення	12	40 882	45 053	
Непоточні зобов'язання і забезпечення Інші непоточні фінансові зобов'язання	11	1 433 708	1 054 588	
Загальна сума непоточних зобов'язань		15 941		
Загальна сума поточних зобов'язань		178 988	124 174	
Загальна сума зобов'язань		190 129	124 174	
Всього власний капітал та зобов'язання		1 623 837	1 178 762	

ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД, ПРИБУТОК АБО ЗБИТОК**ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2023 РОКУ****(у тисячах гривень)**

		Примітки	2023 рік	2022 рік
Дохід від звичайної діяльності	15	1 732 125	1 154 703	
Собівартість реалізації	16	(1 242 121)	(691 922)	
Валовий прибуток		490 004	462 781	
Інші доходи	17	35 885	43 311	
Адміністративні витрати	19	(90 368)	(78 776)	
Витрати на збут		(12 694)	(11 745)	
Інші витрати		(6 284)	(10 070)	
Прибуток від операційної діяльності		416 543	405 501	
Фінансові доходи	18	47 377	11 396	
Фінансові витрати		(645)	(406)	

*Продовження додатку А***Прибуток до оподаткування 463 275 416 491**

Від імені керівництва Компанії затверджено до випуску та підписано 5 квітня 2024 року:

Романчук А. М.
Голова ПравлінняНестор І. П.
Заступник Голови ПравлінняЧемересюк О. М.
Головний бухгалтер

Податкові витрати 22 (84 155) (74 887) _____

Прибуток 379 120 341 604

Від імені керівництва Компанії затверджено до випуску та підписано 5 квітня 2024 року:

Романчук А. М.
Голова Правління

Нестор І. П.
Заступник Голови Правління

Чемересюк О. М.
Головний бухгалтер

ДОДАТКОВІ ФОРМИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
ЗА РІК, ЯКИЙ ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2023 РОКУ
(у тисячах гривень)

	Дата (рік, місяць, число)	Коди
		2023 12 31
Підприємство ПрАТ «Український процесінговий центр»	За ЄДРПОУ	24747867
Територія м. Київ	За КАТОТТГ	UA80000000000551439
Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне Товариство	За КОПФГ	230
Вид економічної діяльності Оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність	За КВЕД	63.11
Середня кількість працівників 443		
Адреса, телефон проспект Московський, буд. 9, корпус 5А, оф. а/с 65, Оболонський р-н, м. Київ, 04073		
Одиниця виміру тис. грн без десяткового знаку		
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):		
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку		
за міжнародними стандартами фінансової звітності		v

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2023 р.

Форма
 №1 Код за ДКУД
 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	370 867	408 080
первісна вартість	1001	483 543	556 032
накопичена амортизація	1002	112 676	147 952
Незавершені капітальні інвестиції	1005	15 826	42 839
Основні засоби	1010	93 047	114 865
первісна вартість	1011	295 877	315 570
-знос	1012	202 830	200 705
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	691	4 191
Відстрочені податкові активи	1045	6 225	4 471
Гідвіл	1050	-	-

Продовження додатку Б

Відстрочені амортизаційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	486 656	574 446

Актив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	549	374
виробничі запаси	1101	534	359
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	15	15
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	131 976	203 831
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	13 157	14 535
з бюджетом	1135	274	533
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	6 198	14 257
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	85	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	9	19
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	500 031	774 711
готівка	1166	-	-
рахунки в банках	1167	500 031	774 711
Витрати майбутніх періодів	1170	39 780	41 003
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
У тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-
Інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	49	128
Усього за розділом II	1195	692 108	1 049 391
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	1 178 764	1 623 837

Продовження додатку Б

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	180	180
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	45	45
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 054 363	1 433 483
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вислужений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	1 054 588	1 433 708

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	15 941
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільова фінансування	1525	-	-
Благоугодна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	-	-	-
резерв збитків або резерв належних витрат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Прозивний фонд	1540	-	-
Резерв на виплату дивиденду	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	-	15 941
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			

Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видачі	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	42 156	43 588
розрахунками з Фондитом	1620	30 854	42 891
у тому числі з податку на прибуток	1621	17 143	25 967
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	508
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість з вітчизняних розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1655	50 274	86 068
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	892	1 133
Усього за розділом III	1695	124 176	174 188
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групамі вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів невідокремленого пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	1 178 764	1 623 837

Романчук А. М.
Голова Правління

Нестор І. П.
Заступник Голови Правління

Чемаревська О. М.
Головний бухгалтер

Стаття	Дата (рік, місяць, число)	Коди
1	2	3
Підприємство ПрАТ «Український процесінговий центр»	За ЄДРПОУ	2023 12 31 24747867
Територія м. Київ	За КАТОТТГ	UA800000000000551439
Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне Товариство	За КОПФ	230
Вид економічної діяльності Оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язані з ними діяльності	За КВЕД	63.11
Середня кількість працівників	443	
Адреса, телефон проспекту Московського, буд. 9, корпус 5А, оф. а/с 65, Оболонський р-н, м. Київ, 04073		
Одиниця виміру грн без десятичного знаку		
Складено (зробити позначку "V" у відповідній клітинці):		
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку		
за міжнародними стандартами фінансової звітності		V

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за Рік 2023 р.

Форма №2
Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 732 125	1 154 703
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 242 122)	(691 922)
Валовий:			
прибуток	2090	490 003	462 781
Інші операційні доходи	2120	35 885	43 311
Адміністративні витрати	2130	(90 367)	(78 776)
Витрати на збут	2150	(12 694)	(11 745)
Інші операційні витрати	2180	(6 284)	(10 030)
Фінансовий результат від операційної діяльності			
прибуток	2190	416 543	405 541
Інші фінансові доходи	2220	47 377	11 396
Фінансові витрати	2250	(645)	(406)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	463 275	416 491
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(84 155)	(74 887)
Чистий фінансовий результат			
прибуток	2350	379 120	341 604

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	379 120	341 604

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 000	1 922
Витрати на оплату праці	2505	628 194	394 806
Відрахування на соціальні заходи	2510	10 975	32 350
Амортизація	2515	82 038	68 231
Інші операційні витрати	2520	627 260	295 164
Разом	2550	1 351 367	792 473

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Романчук А. М.
Голова Правління

Нестор І. П.
Заступник Голови Правління

Чемаревська О. М.
Головний бухгалтер

Стаття	Дата (рік, місяць, число)	Коди
1	2	3
Підприємство ПрАТ «Український процесінговий центр»	За ЄДРПОУ	2023 12 31 24747867
Територія м. Київ	За КАТОТТГ	UA800000000000551439
Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне Товариство	За КОПФ	230
Вид економічної діяльності Оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язані з ними діяльності	За КВЕД	63.11

Продовження додатку Б

гривень)			
Середня кількість працівників 443			
Адреса, телефон проєкт Московський, буд. 9, корпус 5А, оф. а/с 65, Оболонський р-н, м. Київ, 04073			
Одиниця виміру тис. грн без десятичного знаку			
Складено (зробити позначку "V" у відповідній клітинці): за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку за міжнародними стандартами фінансової звітності			
			V

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за Рік 2023 р.

Форма
№3 Код за ДКУД
1801004

+			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	1 889 583	1 271 313
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	-	-
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	35 397	6 209
Надходження від повернення авансів	3020	3 030	365
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	1 104	679
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	-
Надходження від операційної оренди	3040	-	-
Надходження від отримання роєлті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	808	1 012
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(645 545)	(271 749)
Праці	3105	(594 127)	(385 315)
Відрачування на соціальні заходи	3110	(11 008)	(36 894)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(322 625)	(223 604)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(73 618)	(84 764)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(249 007)	(138 840)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(-)	(-)
Витрачання на оплату авансів	3135	(1 695)	(1 621)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(-)	(-)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(-)

гривень)			
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(5 729)	(2 887)

Романчук А. М.
Голова Правління

Нестерук П.
Заступник Голови Правління

Чемерський О. М.
Головний бухгалтер

ЗА РІК, ЯКИЙ ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2023 РОКУ (ПРОДОВЖЕННЯ) (у тисячах

+ гривень)			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий рух коштів від операційної діяльності			
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності	3195	349 193	357 508
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	45	440
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	45 018	10 038
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(126 429)	(95 255)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платіжні	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	(81 366)	(84 777)
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	-
Отриманих позик	3305	-	-
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	(-)	(-)
Сплату дивідендів	3355	(-)	(318 595)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(645)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платіжні	3390	(8 131)	(7 181)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	(8 776)	(325 776)
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	259 051	(53 045)
Залишок коштів на початок року	3405	507 372	515 668

ЗА РІК, ЯКИЙ ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2023 РОКУ (ПРОДОВЖЕННЯ) (у тисячах

гривень)			
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	20 725	44 749
Залишок коштів на кінець року	3415	787 148	507 372

Звіт подібності

метадані

Заголовок:
Оподаткування доходів підприємств в системі економічної безпеки

Автор: Науковий керівник / Експерт
Сухай Таїса Ігорівна Кузьмінська Ольга Єдуардівна, к.е.н., доцент

підрозділ:
кафедра податкового менеджменту та фінансового моніторингу

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		4
Інтервали		5
Мікропробіли		5
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		35

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Копір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз			Копір тексту	
ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)		
1	MixeevID_Kerivnik_MinykovskayaB (1).docx 12/17/2021 Dnipro State Agrarian and Economic University (Відділ внутрішнього аудиту і контролю якості освітньої діяльності)	290	1.55 %	
2	MixeevID_Kerivnik_MinykovskayaB (1).docx 12/17/2021 Dnipro State Agrarian and Economic University (Відділ внутрішнього аудиту і контролю якості освітньої діяльності)	254	1.35 %	

*Сухай Т.І.,
студентки ф-ту ОПМ, 6 курсу, спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна.*

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Вступ. У сучасному світі, де економічне середовище постійно трансформується під впливом технологій, глобалізації та змін у законодавстві, облік та оподаткування прибутку на підприємствах стає важливим елементом стратегічного управління. Зростання конкуренції, розширення міжнародних бізнес-відносин та швидкий розвиток технологій обумовлюють необхідність постійного адаптування підприємств до нових реалій.

Сучасні тенденції в обліку та оподаткуванні прибутку орієнтовані на вирішення ключових завдань ефективного фінансового управління в умовах нестабільності та невизначеності.

Основна частина. У бізнес-середовищі цифрові технології в обліку прибутку відіграють ключову роль у вдосконаленні фінансових процесів та управлінських прийняття рішень. Застосування автоматизації в обліку фінансових операцій дозволяє значно збільшити ефективність роботи бухгалтерських служб підприємства. Від ведення обліку до аналізу фінансових показників, різноманітні програмні рішення допомагають відсіювати рутинні завдання, що раніше вимагали значних людських ресурсів, відкриваючи можливості для більш глибокого аналізу та стратегічного планування.

Штучний інтелект в контексті обліку прибутку надає нові горизонти для виявлення закономірностей та трендів у фінансових даних. Алгоритми машинного навчання можуть самостійно аналізувати великі обсяги інформації, роблячи прогнози, ідентифікуючи ризики та вказуючи на можливі шляхи оптимізації фінансових результатів. Такий підхід допомагає бізнесам пристосовуватися до змін у реальному часі, роблячи облік прибутку не просто формальним вимірюванням, але й стратегічним інструментом управління підприємством.

У сучасних умовах, коли бізнес-середовище постійно змінюється, удосконалення систем оподаткування стає важливою складовою для сприяння сталому економічному розвитку. Однією з головних тенденцій у цьому напрямку є поглиблення вивчення та впровадження принципів гнучких ставок податків. Такий підхід дозволяє пристосовувати рівень оподаткування в залежності від конкретної галузі або виду діяльності, сприяючи стимулюванню інновацій та розвитку важливих для економіки секторів. Гнучкі ставки також враховують етап розвитку підприємства, дозволяючи йому ефективно використовувати свої фінансові ресурси та стимулюючи підприємницьку активність.

Ще однією ключовою тенденцією є активна участь у глобальних ініціативах щодо боротьби з податковим ухиленням та неправомірним виведенням прибутку за межі країни. Запровадження міжнародних стандартів у сфері оподаткування сприяє уніфікації податкових політик та визначенню об'єктивних правил гри для всіх учасників економічного процесу. Це допомагає зменшити податкові ризики для бізнесу та сприяє вирівнюванню конкурентних умов на міжнародному ринку. У цілому, удосконалення систем оподаткування стає важливим інструментом для створення сприятливого та справедливого фінансового середовища, що сприяє економічному зростанню та розвитку.

В сучасному світі корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) стає не лише етичною вимогою, але й важливим фактором у взаємодії підприємств із суспільством. Однією з важливих тенденцій є сприяння КСВ через систему оподаткування. Деякі країни впроваджують податкові пільги для підприємств, що активно впроваджують соціально відповідальні ініціативи. Це може включати у себе інвестування в галузі екології, освіти, або благодійність. Такі заходи заохочують підприємства взяти на себе більше соціальної відповідальності, підсилюючи їхню роль у сталому розвитку суспільства.

З іншого боку, зростає інтерес до прозорості корпоративної фінансової звітності, яка включає в себе інформацію про витрати підприємства на соціальні проекти та його внесок у розвиток спільноти.

Створення механізмів податкового стимулювання для компаній, що прагнуть до високих стандартів КСВ, стає невід'ємною частиною боротьби за створення економічно здорового та етичного бізнес-середовища. Такі заходи сприяють підвищенню прозорості діяльності підприємств і викликають позитивний вплив на їхню репутацію та відносини із споживачами та іншими зацікавленими сторонами.

Висновки. У сучасному світі, де економічне середовище постійно трансформується під впливом технологій, глобалізації та змін у законодавстві, облік та оподаткування прибутку на підприємствах стає важливим елементом стратегічного управління. Зростання конкуренції, розширення міжнародних бізнес-відносин та швидкий розвиток технологій обумовлюють необхідність постійного адаптування підприємств до нових реалій.

Сучасні тенденції в обліку та оподаткуванні прибутку орієнтовані на вирішення ключових завдань ефективного фінансового управління в умовах нестабільності та невизначеності. З одного боку, це вимагає впровадження інноваційних підходів та цифрових технологій для оптимізації облікових процесів. З іншого боку, це передбачає врахування сучасних трендів у податковій політиці, які реагують на виклики глобального бізнес-середовища.

Література

1. Богацька Н.М. Прибуток підприємства: його роль, формування та резерви збільшення в умовах ринкової економіки. Ефективна економіка. 2019. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7253>.
2. Городецька Т.Е., Андрієнко Ю.С. Сучасні форми оподаткування. Інфраструктура ринку. 2019. Вип. 30. С. 397-401.
3. . Лучишин Л.М. Податок на прибуток: еволюція, перспективи та практика застосування. Науковий вісник НЛТУ України. 2018. Т. 28, № 4. С. 88-91. DOI: <https://doi.org/10.15421/40280416>.
4. Гаман Г.О. Суть та елементи податку на прибуток. 2016. URL: <https://economics.net.ua/files/science/oblik/2016/32.pdf>.
5. Куць Т.В., Пікуля В.А. Економіко-правові аспекти податку на прибуток. 2017. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/11/291.pdf>.